Verkennend natuuronderzoek vier beken Winterswijk Oost

Waterschap Rijn en IJssel

Sweco Nederland B.V.
Arnhem, 11 november 2017

Waterschap Rijn en IJssel

SWECO

Rapport

Projectnummer: 355954
Referentienummer: SWNL0217540
Datum: 10-11-2017

Boven Slinge en Osink-Bemersbeek

Verkennend natuuronderzoek

Definitief

Sweco
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
Nederland

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.

Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Arjen Poelmans

T +31 88 811 54 14

Verantwoording

Titel	Boven Slinge en Osink-Bemersbeek
Subtitel	Verkennend natuuronderzoek
Projectnummer	355954
Referentienummer	SWNL0217540
Revisie	D1
Datum	10-11-2017
Auteur(s)	Arjen Poelmans
E-mailadres	arjen.poelmans@sweco.nl
Gecontroleerd door	Thomas Louis
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Kader van het onderzoek 4
2 Locaties 5
2.1 Ligging locaties 5
2.2 Beschrijving van de locaties 5
2.3 Voorgenomen activiteiten 7
3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming 9
3.1 Toetsingskader 9
3.2 Inventarisatie 10
3.3 Analyse van de mogelijke effecten 11
4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming 11
4.1 Toetsingskader 11
4.2 Methode 13
4.3 Voorkomende ecotopen 13
4.4 Planten 13
4.5 Vleermuizen 14
4.6 Grondgebonden zoogdieren 15
4.7 Vogels 16
4.8 Amfibieën 17
4.9 Reptielen 18
4.10 Vissen 19
4.11 Ongewervelden 20
5 Natuurbeleidskader 21
5.1 Provinciaal beleid 21
6 Conclusie 23
6.1 Wet natuurbescherming: gebieden 23
6.2 Wet natuurbescherming: soorten 24
6.3 Gelders natuurnetwerk 25
6.4 Samenvattende tabel 25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Rijn en IJssel geeft met het project 'Uitvoering herstel 4 beken Winterswijk Oost' invulling aan de KRW-doelstellingen en HEN-ambitie (herstelmaatregelen) voor de Rattumse Beek, Willinkbeek, Boven Slinge en Osink-Bemersbeek, conform het ontwerp GGOR 'Winterswijk overig' en de businesscase voor de integrale gebiedsinrichting Winsterwijk Oost. Voor elke beek worden op verschillende locaties herstelmaatregelen voorgesteld, voor de Boven Slinge en Osink-Bemersbeek betreft dit de locaties Eerden/Blekkink, Aalbrinkstegge, Willink en De Roos.

Ten behoeve van deze herstelmaatregelen is het noodzakelijk om de eventuele gevolgen voor natuur in het kader van de natuurwet- en regelgeving te onderzoeken. De omgeving van de overgangslocaties kunnen als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende diersoorten. Veel dieren en planten zijn middels Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang om te weten in verband met de Wet natuurbescherming en eventuele beleidsmatige bescherming.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en Boswet. Naast de Wet natuurbescherming is het Natuurnetwerk Nederland relevant. Dit netwerk, de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur, bestaat uit natuurgebieden en de verbindingen daartussen, en is voor provincie Utrecht vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.
De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden (vervangt Natuurbeschermingswet 1998);
  - Soorten (vervangt Flora- en faunawet);
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en eventueel gebieden buiten het NNN, zoals weidevogel-leefgebieden, akkervogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Afhankelijk van het resultaat van het verkennend onderzoek moeten de vervolgstappen al dan niet worden doorlopen.

2 Locaties

2.1 Ligging locaties

De locaties Van Eerden-Blekkink, Aalbrinkstegge, Willink en De Roos zijn gelegen in een kleinschalig landschap ten zuidoosten van Winterswijk (figuur 2.1). Het landschap kenmerkt zich door lanen, houtwallen, meanderde beken en bossen met een afwisseling van verspreid liggende erven. De Boven Slinge en Osink-Bemersbeek meanderen voor een groot deel als een bosbeek door het landschap.

Figuur 2.1 Ligging van de locaties (googlemaps)

2.2 Beschrijving van de locaties

Locatie Van Eerden-Blekkink

De Boven Slinge stroom hier als een bosbeek door het bos. Het bos bestaat uit zomereik, haagbeuk, beuk met een onderbegroeiing van diverse struiken en op de bodem, klimop, bosanemoon, lelietje van dalen, klein springzaad en lokaal brandnetel en groot kleefkruid. In het bos is een oude meander van de Boven Slinge gelegen welke is afgesloten van de huidige hoofdstroom van de Boven Slinge.

Foto 1 & 2 Oude (links) en de huidige loop van de Boven Slinge

Locatie Aalbrinkstegge

De Boven Slinge stroomt hier grotendeels als een bosbeek door het landschap. Locatie Aalbrinkstegge bestaat uit een grasland welke in gebruik is als paardenweide.

Foto 3 & 4 Locatie Aalbrinkstegge met op de achtergrond beekbegeleidende beplanting langs de Boven Slinge.

Locatie Willink

Locatie Willink betreft de Siepersbeek welke aansluit op de Boven Slinge. De Siepersbeek is gelegen tussen de Wooldseweg en een smal bosperceel, aansluitend op het perceel Willink. De Siepersbeek is een langzaam stromende beek, zonder meandering.

Foto 5 & 6 Huidige situatie Siepersbeek (foto 5) en de toekomstige ligging van de beek (foto 6).

Locatie De Roos
De Osink-Bemersbeek stroomt hier grotendeels als een bosbeek door het landschap. Locatie De Roos bestaat uit een grasland.

Foto 7 & 8 Osink-Bemersbeek gelegen op de scheiding tussen bos en grasland

2.3 Voorgenomen activiteiten

Locatie Van Eerden – Blekkink
De werkzaamheden bestaan uit het aansluiten van de oude meander van Boven Slinge op de bestaande loop. De huidige loop zal bovenstrooms worden afgedempt. Voor de aansluiting op de Boven Slinge zullen mogelijk een aantal bomen worden gekapt.

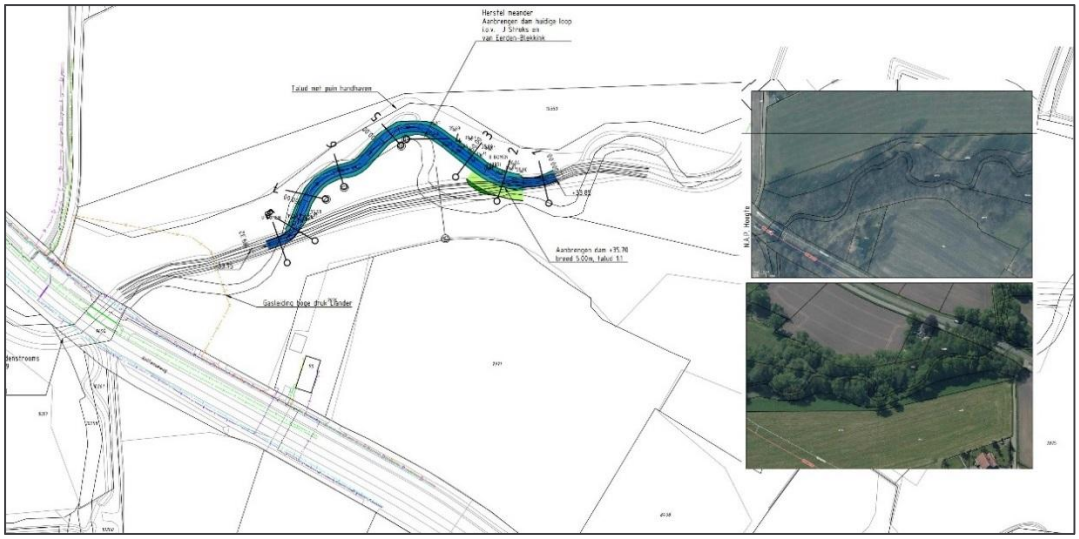

Figuur 2.2 Aansluiten oude meander op de huidige loop

Locatie Aalbrinkstegge

De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van enkele solitaire bomen langs de beek en het aanbrengen van natuursteen in de oever van de beek. Voor de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

Figuur 2.3 Aanbrengen van een smalle strook beplanting aan de westzijde van de Willinkbeek.

Locatie Willink

De bestaande Siepersbeek wordt verlegd en komt te liggen aan de westzijde van het bosperceel. De bestaande beek wordt ter plaatse van de verlegging over de gehele lengte gedempt. Aan de zuidzijde van het perceel Willink wordt beplanting aangebracht, waarbij een ruimte wordt vrijgehouden als zichtlijn naar het landhuis. Voor de aansluiting van nieuwe beek met de oude beek worden mogelijk een aantal bomen gekapt.

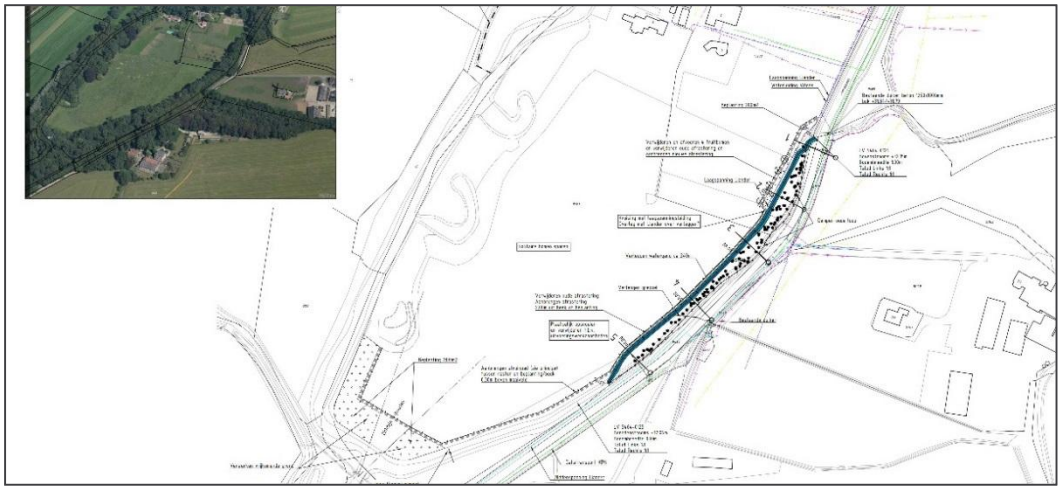

Figuur 2.4 Verleggen van de Sieperbeek

Locatie De Roos

De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van beplanting langs de beek, het lokaal verwijderen van stortsteen en het aanbrengen van rasters. Voor de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

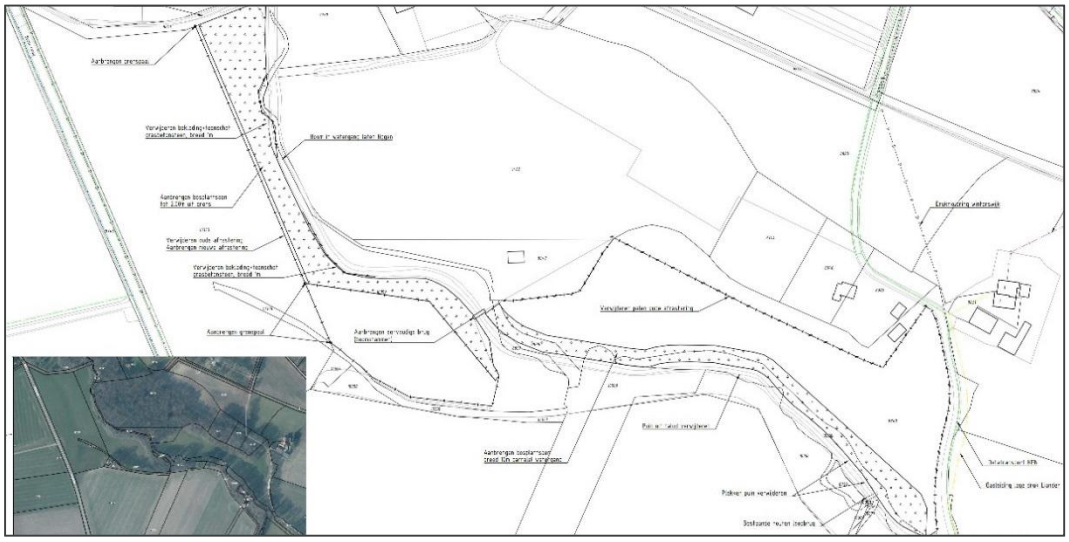

Figuur 2.5 Aanbrengen beplanting langs de Osink-Bemersbeek

3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming

3.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming heeft ten aanzien van gebiedsbescherming als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.

In dit kader is ook toetsing nodig van effecten als gevolg van externe werking. Bij de toetsing zijn er de volgende vervolgprocedures mogelijk:

- geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig)
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten;
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel;
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten;
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.
Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig;
- toename van 0,05-1 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat*;
- toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig.

** Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.*
Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aerius calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd.

3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebieden-database van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 2,8 km (De Roos), 2,6 km (Van Eerden-Blekkink) 2,4 km (Aalbrinkstegge) is gelegen. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust. Locatie Willink is circa 600 meter gelegen van Natura 2000-gebied Berkendelle (figuur 3.1).

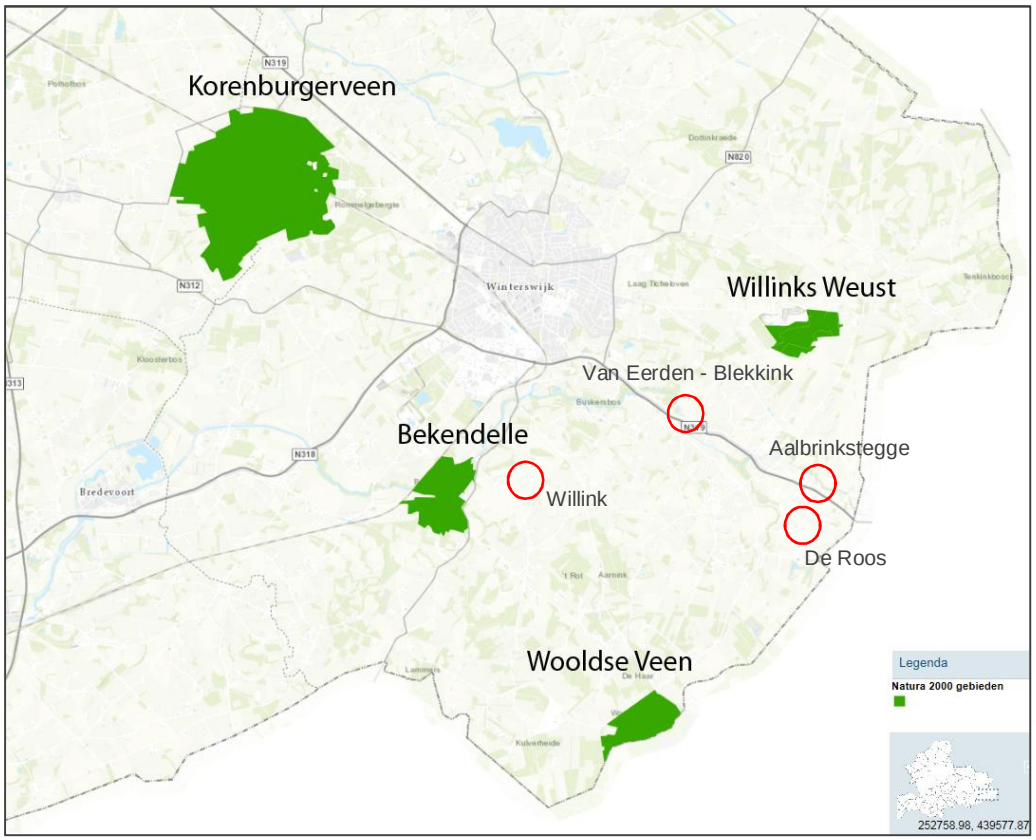

Figuur 3.1 Overzicht Natura 2000-gebieden ten opzichte van de plangebieden (kaart provincie Gelderland)

3.3 Analyse van de mogelijke effecten

De locaties liggen buiten de grenzen van de omliggende Natura 2000-gebieden. De locaties maakt tevens geen deel uit van het leefgebied voor kwalificerende habitatsoorten van deze gebieden. Van een (indirect) oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in of buiten Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van verdroging, vernatting, optische verstoring, licht- en geluidsverstoring dan wel van overige directe effectindicatoren zijn, gezien de ingreep en afstand, uitgesloten.

Locatie Willink is gelegen op circa 600 meter van Natura 2000-gebied Berkendele. Berkerdele is aangewezen als habitatrichtinglijngebied en heeft een instandhoudingsdoelstelling voor habitattypen *H9120 Beuken-Eikenbossen met hulst*, *H9160A Eiken-haagbeukenbossen* en *H91E0C Vochtige alluviale bossen*. Habitattypen *H9160A Eiken-haagbeukenbossen* is gevoelig voor stikstofdepositie. Bij de werkzaamheden worden enkel kleine werkmachines gebruikt. Aan- en afvoer van materialen gebeurt via bestaande wegen en gaan op in het reeds aanwezige verkeer. De werkzaamheden zijn tijdelijk en relatief kleinschalig. Een toename van stikstofdepositie in de daarvoor gevoelige op habitattypen als gevolg van de werkzaamheden is daarmee verwaarloosbaar. Een nadere beschouwing in de vorm van stikstofberekeningen is niet noodzakelijk.

Voor de overige locaties zijn, gezien de werkzaamheden, tijdsduur en afstand effecten op gevoelige habitattypen, niet te verwachten. Een nadere beschouwing in de vorm van stikstofberekeningen is niet noodzakelijk.

4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

4.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Ten aanzien van beschermde soorten verandert één en ander in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet (zwaarder) zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, niet langer wettelijk beschermd. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.);

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur
- opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen;
- dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.
Voor *andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De vrijstellingslijsten die in de provinciale verordeningen zullen worden opgenomen, zijn nog niet voor alle provincie vastgesteld. In dit kader wordt er uitgegaan van de voorlopige lijsten, voor zover beschikbaar. Hier zullen mogelijk veranderingen in optreden in de helft van 2017).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor dit project is dat provincie Gelderland. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

4.2 Methode

Bronnenonderzoek
De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (de NDFF) geraadpleegd. Alle waarnemingen van beschermde soorten van de afgelopen vijf jaar zijn geraadpleegd.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling
Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 26 mei 2017 door een ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Er is vervolgens gekeken of deze soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in het kader van Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

4.3 Voorkomende ecotopen

De volgende ecotopen komen voor binnen het plangebied (binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden):
- bos en struweel;
- beek;
- agrarisch perceel.

4.4 Planten

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens zijn er geen beschermde soorten in de omgeving van plangebieden vastgesteld.

Oriënterend veldbezoek

Eerden-Blekkink
Deze locatie bestaat uit een ouder meander welke deels is verland met veel slib en bladval. Rondom de meander staan planten van voedselrijke gronden, zoals grote brandnetel, groot kleefkruid, mogelijk is hier in het verleden bagger/slib opgebracht waardoor de bodem is verrijkt. Op de overige delen in het bos staan onder andere bosanemoon, lelietje van dalen en klimop. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten op de locatie. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken op de locatie.

Aalberinksstegge
Deze locatie bestaat uit een grasland welke in gebruik is als paardenweide. Langs de beek staat beekbegeleidende beplanting, zoals zwarte els, zomereik, es en wilg. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het beheer (intensieve begrazing middels paarden) zijn beschermde soorten niet te verwachten op de locatie. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken op de locatie.

De Roos
Deze locatie bestaat uit een aantal percelen welke in gebruik zijn als grasland. Langs de beek staat beekbegeleidende beplanting, zoals zwarte els, zomereik, es en wilg. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het beheer en aanwezige bodem (voedselrijke bodem) zijn beschermde soorten niet te verwachten op de locatie. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken op de locatie.

Willink
De locatie van de voorgenomen maatregelen bestaat uit een agrarisch perceel [LT1]welke wordt gebruikt als grasland met aansluitend een bosperceel. Tijdens het veldbezoek zijn algemenere voorkomende plantensoorten vastgesteld op de locatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van groeiplaats (voedselrijkere gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten op de locatie. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken op de locatie.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor planten is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.5 Vleermuizen

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat onder andere de gewone dwergvleermuis voorkomt in de omgeving van de locaties.

Oriënterend veldbezoek Eerden-Blekkink, Aalbrikstegge, De Roos en Wissink
Alle locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, vooral in de directe omgeving van beplanting (bos, struweel) zijn foeragerende vleermuizen te verwachten. Beekbegeleidende beplanting langs Boven Linge en Siepersbeek is mogelijk geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Boombewonende vleermuissoorten, zoals rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis, kunnen holtes, scheuren of loshangend schors in bomen gebruiken als verblijfplaats. In de directe omgeving van de locaties zijn geen bomen met holtes of spleten aangetroffen welke kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Toetsing Wet natuurbescherming
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken het foerageergebied niet afnemen en bijvoorbeeld ter plaatse van De Roos worden versterkt. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen zijn uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.6 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de volgende beschermde soorten voorkomen in de omgeving van het[LT2] plangebied: mol, egel, haas, bunzing, ree, vos en diverse muizensoorten. Zwaarder beschermde soorten (andere soorten zonder vrijstelling) komen voor in de omgeving van het plangebied[LT3], dit betreft steenmarter en eekhoorn. In de wijdere omgeving is de das waargenomen.

Oriënterend veldbezoek

Eerden-Blekkink
De locatie betreft een bosgebied welke geschikt is voor een aantal algemeen voorkomende zoogdieren, zoals, vos, ree en diverse soorten muizen. Het bosgebied is geschikt voor de zwaarder beschermde eekhoorn. Ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen. Er zijn eveneens geen sporen (burcht, wissels, pootafdrukken, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das.

Aalbrinkstegge
De locatie betreft een grasland welke mogelijk geschikt is voor algemeen voorkomende beschermde zoogdieren waaronder haas, konijn en een aantal muizensoorten. De bossen in de directe omgeving zijn geschikt als leefgebied voor de zwaarder beschermde eekhoorn. Er vinden geen werkzaamheden plaats die van invloed zijn op het leefgebied van de eekhoorn. Het perceel kan een onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Er zijn geen sporen (wissels, pootafdrukken, haren, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das. Na herinrichting blijft het gebied zijn functie behouden als mogelijk foerageergebied voor de das.

De Roos
De locatie betreft een grasland welke mogelijk geschikt is voor algemenere voorkomende beschermde zoogdieren waaronder haas, konijn en een aantal muizensoorten. De bossen in de directe omgeving zijn geschikt als leefgebied voor de zwaarder beschermde eekhoorn. Er vinden geen werkzaamheden plaats die van invloed zijn op het leefgebied van de eekhoorn. Het perceel kan een onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Er zijn geen sporen (wissels, pootafdrukken, haren, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das. Na herinrichting blijft het gebied zijn functie behouden als mogelijk foerageergebied voor de das.

Wissink
De locaties betreffen deels bos (Eerden-Blekkink, Willink*)* en [LT4]agrarische percelen welke geschikt zijn voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals mol, haas en diverse muizensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn op de locaties of in de directe omgeving geen sporen of vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van zwaarder beschermde soorten (onder andere eekhoorn, steenmarter en das).

Toetsing Wet natuurbescherming
De Locaties zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren. Zwaarder beschermde zoogdieren zijn niet te verwachten in [LT5]de locaties. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mogelijk een beperkt deel van het leefgebied verdwijnen van algemeen voorkomende soorten. De voorkomende soorten betreffen in het kader van de Wet natuurbescherming ‘Andere soorten, waarvoor een vrijstelling geldt’. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is hier wel van toepassing.

Voor grondgebonden zoogdieren is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.7 Vogels

Bronnenonderzoek
Op basis van de beschikbare gegevens blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied algemeen voorkomende vogelsoorten voorkomen, zoals merel, roodborst, tjiftjaf. In de directe omgeving zijn op basis van verspreidingsgegevens diverse soorten waargenomen met een jaarrond beschermde nestplaat waaronder huismus, buizerd, wespendief, sperwer, ransuil en havik.

Oriënterend veldbezoek

Eerden-Blekkink
Het bos waarin de beek en oude meander is gelegen, is geschikt voor diverse broedvogels van bos en struweel. Tijdens het veldbezoek zijn hier onder andere boomkruiper, winterkoning, tjiftjaf en koolmees waargenomen. Langs de beek zijn steile oevers aangetroffen die geschikt kunnen zijn als nestplaats voor de ijsvogel, op de locatie zijn geen nestholtes van ijsvogels aangetroffen. Langs de beek zijn geen geschikte nestlocaties voor de grote gele kwikstaart aangetroffen. In de aanwezige bosstrook zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Aalbrinkstegge
De locaties van de voorgenomen werkzaamheden bestaan uit grasland welke intensief wordt beheerd. Mogelijk kunnen vogels van grasland zoals, kievit en graspieper, broeden op de locatie. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/ struweel is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie.

De Roos
De locaties van de voorgenomen werkzaamheden bestaan uit grasland welke intensief wordt beheerd. Broedende vogels in het grasland is, gezien het beheer en de ligging langs een bos, niet aannemelijk. Het ontbreken van schuil- en dekkingsmogelijkheden en de grote kans op predatie zijn de reden voor het ontbreken van broedvogels op de locatie van de werkzaamheden. Langs de beek ter plaatse van de aanwezige puin en grasbetontegels is struweel aanwezig welke geschikt is als broedlocatie voor diverse broedvogels.

Wissink
Het bos waarin de beek is gelegen, is geschikt voor diverse broedvogels van bos en struweel. Langs de beek zijn geen steile oevers aangetroffen die geschikt kunnen zijn als nestplaats voor de ijsvogel. Langs de beek zijn geen geschikte nestlocaties voor de grote gele kwikstaart aangetroffen. In het bos ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Toetsing Wet natuurbescherming
In of in de directe omgeving van de locaties zijn geschikte nestlocaties aanwezig voor algemeen voorkomende broedvogels. Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocatie ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

4.8 Amfibieën

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de volgende algemeen voorkomende amfibieën voorkomen in de directe omgeving van het plangebied: gewone pad, bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Dit betreft allen categorie ‘Andere soorten’ waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van de Wet natuurbescherming. De zwaarder beschermde kamsalamander is in de omgeving van de locaties vastgesteld.

Oriënterend veldbezoek

Eerden-Blekkink
De Boven Slinge is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. De oude meander betreft een afgesloten watergang (foto 9 en 10) met op het moment van het veldbezoek een laagje water (circa 20 – 30 cm diep). In de meander liggen veel takken, blad en slib, waardoor het water voedselrijk en zuurstof arm is (foto 10). Op plekken waar het zonlicht op het water schijnt, is kroos aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn enkel kikkerlarve aangetroffen in de meander. Gezien de locatie betreft het mogelijk larve van gewone pad, bastaard kikker of bruine kikker. De zwaarder beschermde kamsalamander en poelkikker zijn op basis van het ontbreken van specifieke biotoopeisen (aanwezigheid van onderwatervegetatie, grotendeels onbeschaduwd) niet te verwachten.

Foto 9 & 10 Oude meander Boven Slinge, grotendeels beschaduwd stilstaand water met veel blad, takken en slib.

Aalbrinkstegge
Door het ontbreken van open water op de locatie zijn beschermde amfibieën niet te verwachten. Door het ontbreken van begroeiing is de locatie niet geschikt als landbiotoop of winterhabitat voor amfibieën. Algemeen voorkomende amfibieën kunnen wel voorkomen in de directe omgeving van de locatie.

De Roos
De Osink-Bemersbeek is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. Door het ontbreken van open water ter plaatse van het grasland zijn beschermde amfibieën niet te verwachten. Door het ontbreken van begroeiing is de locatie niet geschikt als landbiotoop of winterhabitat voor amfibieën. Algemeen voorkomende amfibieën kunnen wel voorkomen in de directe omgeving van de locatie.

Willink
De Siepersbeek is ter plaatse van de locatie geheel beschaduwd. In de beek ontbreekt watervegetatie, amfibieën zijn niet hierdoor niet te verwachten. Ten noorden van het plangebied zijn een aantal poelen aanwezig waar de zwaarder beschermde poelkikker is aangetroffen (bron NDFF). In de Siepersbeek zijn door het ontbreken van specifieke biotoopeisen zwaarden beschermde amfibieën (kamsalamander en poelkikker) niet te verwachten. Het bosperceel waarin de Siepersbeek is gelegen, is geschikt als landbiotoop of winterhabitat voor amfibieën.

<u>Toetsing Wet natuurbescherming</u>
Voor amfibieën is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.9 Reptielen

<u>Bronnenonderzoek</u>
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat er geen reptielen zijn waargenomen in de omgeving van de locaties.

Oriënterend veldbezoek
Op de locaties ontbreek geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis en hazelworm, beide soorten zijn dan ook niet te verwachten. Deze soorten zijn afhankelijk van klein-schalige structuurrijke en zon beschenen vegetatie, zoals heideterreinen, structuurrijke bosranden en open bossen met een goed ontwikkelde strooisellaag. Deze vegetatietypen komen niet voor op de locaties.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor reptielen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.10 Vissen

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de beekprik (Andere soort, Wnb) voorkomt in de Boven Slinge en in de Osink-Bemersbeek. De beekprik is in de directe omgeving van de locaties aangetroffen. De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek vormen door de aanwezigheid van grindbanken (paaiplekken) en detritusbanken (opgroeiplaatsen) het leefgebied van de Beekprik.

Oriënterend veldonderzoek Eerden-Blekkink, Aalbrikstegge, De Roos en Wissink
De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek zijn geschikte als leefgebied van de beekprik. Op de locaties Eerden-Blekkink en de Roos vinden werkzaamheden plaats in de oever van de beek (aansluiten meander en verwijderen puin/grasbetonstenen). Voor de locatie De Roos zal puin en grasbetontegels worden verwijderd in de oever van de beek.

De Osink-Bemersbeek is ter plaatse van de werklocaties door de aanwezigheid van met name detritusbanken geschikt als leefgebied voor de beekprik. Vooral de larven kunnen zich over de gehele beek verplaatsen en daarmee ook voorkomen. De larven kunnen zich ook ophouden tussen stenen (stortsteen, puin en staalslakken) en houten beschroeiing langs de beek.

De oude meander is door de geïsoleerde ligging en door het ontbreken van specifieke biotoopeisen (stroming, zand- en grindafzettingen) niet geschikt als leefgebied voor de beekprik. In toekomstige situatie ontstaat met de aansluiting op de bestaande beek weer geschikt leefgebied voor de beekprik. De Siepersbeek is door het ontbreken van stroming, zand-grindbanken niet geschikt als leefgebied voor de beekprik. Deze is dan ook niet verwachten in de Siepersbeek.

Toetsing Wet natuurbescherming
De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek zijn geschikt als leefgebied van de beekprik. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en in de beek en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voor-komen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding (locatie Roos) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

4.11 Ongewervelden

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de bosbeekjuffer voorkomt in of in de directe omgeving van de locaties. De bosbeekjuffer is op verschillende locaties langs de Boven Slinge en Osink-Bemersbeek waargenomen.

Oriënterend veldonderzoek

Eerden-Blekkink
Tijdens het veldbezoek ter plaatse van de locatie zijn[LT6] tientalen[LT7] bosbeekjuffers boven de Boven Slinge aangetroffen. Ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden (aansluiting op de meander) zijn geen geschikte biotoopeisen van de bosbeekjuffer aangetroffen. Hier zijn geen waterplanten aangetroffen die kunnen dienen als ei-afzetplaats voor de bosbeekjuffer. Ook ontbreken hier boomwortels of struiken in het water, die kunnen dienen als schuil- en opwarmplaats voor de larve van de bosbeekjuffer. Effecten op het leefgebied van de bosbeekjuffers zijn hier niet te verwachten. Ter plaatse van de oude meander zijn een aantal weidebeekjuffers aangetroffen, dit past goed in het leefgebied waar de weidebeekjuffer ten opzichte van de bosbeekjuffer wordt aangetroffen, in de meer voedselrijke wateren. De oude meander is in de huidige situatie niet geschikt als leefgebied voor de bosbeekjuffer.

Foto 11 Geschikt leefgebied bosbeekjuffer (Boven Slinge))

Foto 12 Bosbeekjuffer (Boven Slinge)

Aalbrinkstegge
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden betreft een grasland, er vinden geen werkzaamheden in de Boven Slinge plaats, mogelijke effecten op de bosbeekjuffer zijn daarom uitgesloten.

De Roos
In de Osink-Bemersbeek ter plaatse van locatie De Roos zijn op verschillende plaatsen bosbeekjuffers aangetroffen. Langs de Boven Slinge zullen op een aantal plaatsen grasbetonstenen of stortsteen worden verwijderd.

Ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen waterplanten aangetroffen die kunnen dienen als ei-afzetplaats voor de bosbeekjuffer. De oever- en bodembekleding kan dienen als schuil- en opwarmplaats voor de larve van de bosbeekjuffer. Deze kunnen zich tussen de stenen ophouden. Omdat larven mobiel zijn en deels ook meestromen, kunnen deze langs grote delen van de Willinkbeek voorkomen. Overal waar obstakels zich in het water bevinden en het water schoon en een hoge zuurstofverzadiging heeft, kunnen larven worden aangetroffen.

Foto 13 & 14 Grasbetontegels langs de oever van de Boven Slinge.

Willink
De Siepersbeek is ter plaatse van de locatie geheel bechaduwd. De beek stroomt langzaam en enige vorm van meandering ontbreekt in de beek. Tijdens het veldbezoek zijn geen bosbeekjuffers aangetroffen ter plaatse van de beek. Gezien het ontbreken van specifieke biotoopeisen (onder andere snelstromend water, zuurstofrijk en lokaal aanwezigheid van opwarmplaatsen) is de bosbeekjuffer hier niet te verwachten.

Toetsing Wet natuurbescherming
De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek zijn het leefgebied van de bosbeekjuffer. De Osink-Bemersbeek (locatie De Roos) ter plaatse van de aanwezige oever- en bodem-bekleding kan geschikt zijn als schuil- en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

5 Natuurbeleidskader

5.1 Provinciaal beleid

· Gelders Natuurnetwerk (GNN, voorheen EHS).

De wettelijke bescherming (Wro) van het GNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het GNN voor provincie Gelderland is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.

De afweging voor ingrepen in het GNN gaat volgens het ‘nee, tenzij-principe’. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een GNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het GNN uitkomst bieden om projecten in het GNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van GNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In provincie Gelderland is de externe werking van het NNN niet van toepassing.

Een ‘nee, tenzij-toets’ behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

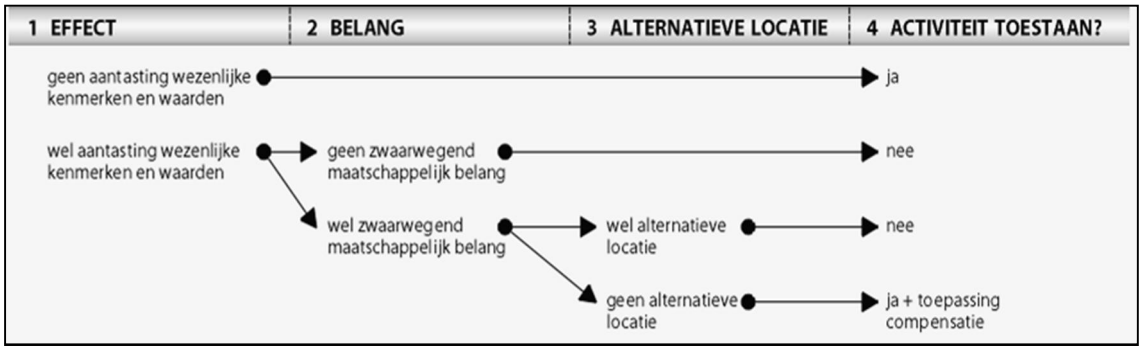

Schema: Het ‘nee, tenzij’-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie
De locaties zijn gelegen in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 5.1).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)
Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor – overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het GNN in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzone (GO)
De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

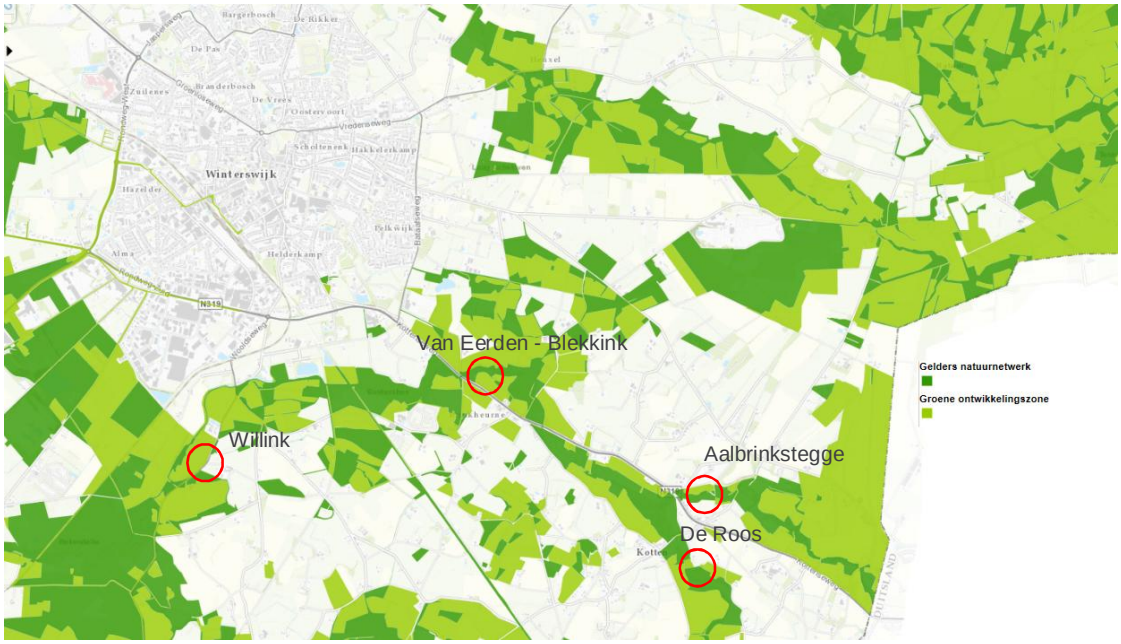

Figuur 5.1 Natuurnetwerk Nederland ten opzichte van het plangebied (rode cirkel).

Analyse en toetsing effecten
De locaties zijn gelegen in een GNN- of[LT8] GO-gebieden. Op de locaties worden agrarische percelen omgevormd naar natuur. Deze ontwikkelingen geven invulling aan de doelstelling voor het GNN en leveren uiteindelijk een positieve bijdrage aan het natuurnetwerk in Winterswijk-Oost. In de huidige situatie bestaan de om te vormen percelen uit soort- en structuurarme (agrarische) graslanden. Deze percelen leveren een relatief beperkte bijdrage aan het natuurnetwerk. Met het omvormen van de percelen gaan geen bijzondere natuur-waarden verloren en wordt geen afbreuk gedaan aan de instandhouding van de kern-kwaliteiten van het GNN. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is dan ook niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Wet natuurbescherming: gebieden

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 2,8 km (De Roos), 2,6 km (Van Eerden-Blekkink), 2,4 km (Aalbrinkstegge) is gelegen. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust. Locatie Willink is circa 500 meter gelegen van Natura 2000-gebied Berkendelle.

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet, ook niet via externe werking. Er is geen nader effectonderzoek noodzakelijk. Er zijn geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen Er is derhalve geen vergunning nodig voor de beschermde gebiedenn in het kader van de Wet natuurbescherming

6.2 Wet natuurbescherming: soorten

Er zijn mogelijk beschermde soorten (habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) aanwezig in of nabijheid van het plangebied. Dit betreft vleermuizen, vogels en vissen en ongewervelden.

Vleermuizen

De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken op locatie De Roos het foerageergebied van vleermuizen worden versterkt. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd, waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen hierdoor zijn uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Vogels

De locaties zijn geschikt voor algemeen voorkomede broedvogels, met name langs de randen zijn geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van bos en struweel. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet aanwezig op de locaties.

Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocatie ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

Vissen

De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek zijn geschikt als leefgebied van de beekprik. Voor locatie De Roos worden werkzaamheden in het water uitgevoerd welke mogelijk invloed kunnen hebben op de beekbodem. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voorkomen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding en het dempen van de watergang (locatie De Roos) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbods-bepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Ongewervelden

De Boven Slinge en de Osink-Bemersbeek zijn het leefgebied van de bosbeekjuffer. De aanwezige oever- en bodembekleding in de Osink-Bemersbeek (locatie De Roos) kan geschikt zijn als schuil- en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Andere soorten
Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is wel van toepassing.

Om mogelijke (tijdelijke) effecten op beschermde soorten (onder andere vogels, amfibieën, vissen en ongewervelden) tijdens de uitvoering te voorkomen, dient een ecologisch werk-protocol te worden opgesteld.

6.3 Gelders natuurnetwerk
De locaties zijn gelegen in GNN-gebieden. De maatregelen zullen bijdragen aan het versterken van de kernwaarden. Een bestemmingsplanwijziging is niet aan de orde. Vervolgprocedure middels een nee-tenzij-toets is daarom niet aan de orde.

6.4 Samenvattende tabel

	Effecten	**Nader veldonderzoek**	**Nader effect onderzoek**	**Mitigerende maatregelen***	**Nadere procedure**
Wet natuurbescherming: gebieden	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen
Wet Natuurbescherming: soorten	· Mogelijk broedvogels, vissen en ongewerveld en	· Nee	· Nee	· Ja, broedvogels	· Ontheffing beekprik en bosbeek-juffer
Natuurnetwerk Nederland	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen

** mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen*

Rapport

Projectnummer: 355954
Referentienummer: SWNL0217542
Datum: 10-11-2017

Ratumse Beek

Verkennend natuuronderzoek

Definitief

Sweco
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
Nederland

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.

Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Arjen Poelmans

T +31 88 811 54 14

Verantwoording

Titel	Ratumse Beek
Subtitel	Verkennend natuuronderzoek
Projectnummer	355954
Referentienummer	SWNL0217542
Revisie	D1
Datum	10-11-2017
Auteur(s)	Arjen Poelmans
E-mailadres	arjen.poelmans@sweco.nl
Gecontroleerd door	Thomas Louis
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Kader van het onderzoek 4
2 Plangebied 5
2.1 Ligging plangebieden 5
2.2 Plangebieden 6
2.3 Voorgenomen activiteiten 8
3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming 10
3.1 Toetsingskader 10
3.2 Inventarisatie 10
3.3 Analyse van de mogelijke effecten 11
4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming 12
4.1 Toetsingskader 12
4.2 Methode 13
4.3 Voorkomende ecotopen 14
4.4 Planten 14
4.5 Vleermuizen 15
4.6 Grondgebonden zoogdieren 16
4.7 Vogels 19
4.8 Amfibieën 20
4.9 Reptielen 21
4.10 Vissen 22
4.11 Ongewervelden 22
5 Natuurbeleidskader 24
5.1 Provinciaal beleid 24
6 Conclusie 26
6.1 Wet natuurbescherming: gebieden 26
6.2 Wet natuurbescherming: soorten 26
6.3 Gelders natuurnetwerk 28
6.4 Samenvattende tabel 28
Bijlage 1 Overzicht verwijderen oever- en bodembedekking 29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Rijn en IJssel geeft met het project 'Uitvoering herstel 4 beken Winterswijk Oost' invulling aan de KRW-doelstellingen en HEN-ambitie (herstelmaatregelen) voor de Rattumse Beek, Willinkbeek, Boven Slinge en Osink-Bemersbeek, conform het ontwerp GGOR 'Winterswijk overig' en de businesscase voor de integrale gebiedsinrichting Winsterwijk Oost. Voor elke beek worden op verschillende locaties herstelmaatregelen voorgesteld, voor de Ratumse Beek betreft dit herstelmaatregelen voor de locatie Klomp en Dondergoortweg en het verwijderen van oever- en bodembekleding op diverse plaatsen langs de beek.

Ten behoeve van deze herstelmaatregelen is het noodzakelijk om de eventuele gevolgen voor natuur in het kader van de natuurwet- en regelgeving te onderzoeken. De omgeving van de overgangslocaties kunnen als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende diersoorten. Veel dieren en planten zijn middels Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang om te weten in verband met de Wet natuurbescherming en eventuele beleidsmatige bescherming.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en Boswet. Naast de Wet natuurbescherming is het Natuurnetwerk Nederland relevant. Dit netwerk, de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur, bestaat uit natuurgebieden en de verbindingen daartussen, en is voor provincie Gelderland vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.
De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden (vervangt Natuurbeschermingswet 1998);
  - Soorten (vervangt Flora- en faunawet);
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en eventueel gebieden buiten het NNN, zoals weidevogelleefgebieden, akkervogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Afhankelijk van het resultaat van het verkennend onderzoek moeten de vervolgstappen al dan niet worden doorlopen.

2 Plangebied

2.1 Ligging plangebieden

De locaties Dondergoorweg en Klomp zijn gelegen in een kleinschalig landschap ten noordoosten van Winterswijk (figuur 2.1). Het landschap kenmerkt zich door lanen, houtwallen, meanderde beken en bossen met een afwisseling van verspreid liggende erven. De Ratumse Beek meandert voor een groot deel als een bosbeek door het landschap (figuur 2.2).

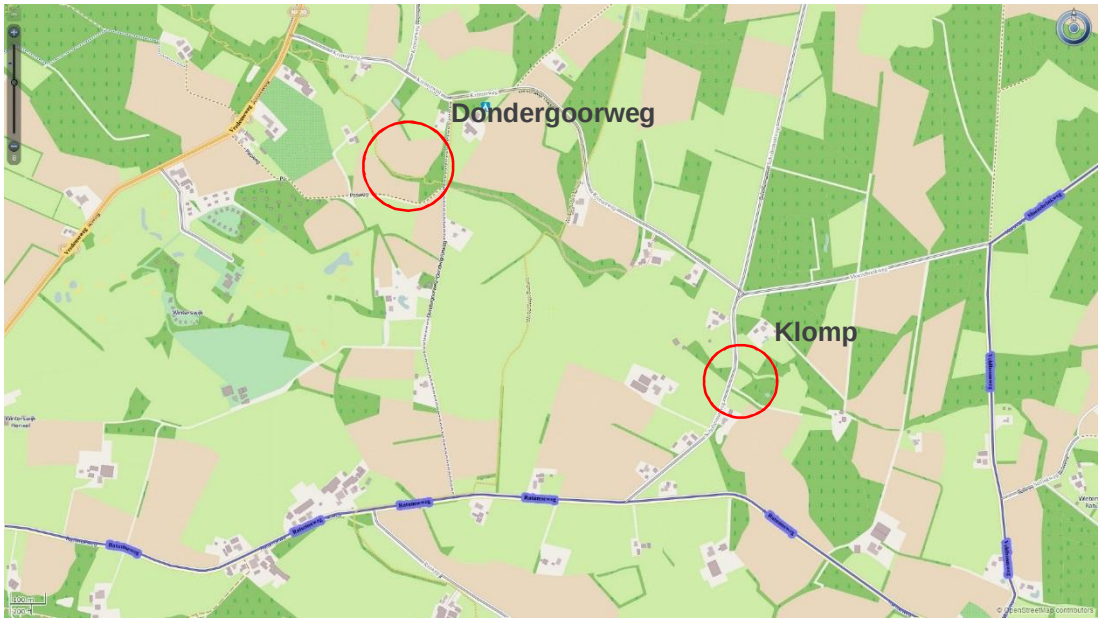

Figuur 2.1 Ligging van het plangebieden (googlemaps)

Figuur 2.2 Ligging van de Ratumse Beek (cyclomedia)

2.2 Plangebieden

Locatie Dondergoorweg

De Ratumse Beek stroomt hier grotendeels als een bosbeek door het landschap. Ter hoogte van de Dondergoorweg stroomt de Ratumse Beek door een bos, bestaande uit onder andere eiken, haagbeuk en es. Meer naar het westen toe verandert het bos in een brede singel welke bestaat uit essen en elzen en enkele solitaire eiken.

Foto 1 & 2 Ratumse Beek door het bos (zijde Dondergoorweg)

Foto 3 & 4 Locaties langs de beek waar de beplatingsstructuur aan de noordzijde van de beek minder sterk aanwezig is.

Locatie Klomp

De locatie bestaat uit een agrarisch grasland, omringd door bos en een laan langs de Scholtenmaatweg ten westen van het plangebied. Ten noorden van het plangebied is een grote natuurlijk ingerichte tuin gelegen. De Ratumse Beek stroomt op de scheiding van het perceel en een particuliere tuin door het landschap.

Foto 5 & 6 Ratumse Beek ter plaatse van locatie Klomp.

Foto 7 Deel van het agrarisch perceel

Foto 8 Te kappen knotwilgen langs de noordoever van de Ratumse Beek

Locaties oever en bodembekleding Ratumse Beek

De locaties van de te verwijderen oever- en bodembekleding liggen verspreid langs de gehele beek. De locaties liggen allemaal in het beboste deel of grotendeels begroeide deel van de beek.

Foto 9 Stortsteen in de oever (Ratumse Beek)

Foto 10 Palen in de oever (Ratumse Beek)

Foto 11 Staalslakken in de oever (Ratumse Beek)

Foto 12 staalslakken in de oever (Ratumse Beek)

2.3 Voorgenomen activiteiten

Locatie Dondergoorweg

De werkzaamheden zullen bestaan uit het aanbrengen van beplanting (gemengd loofbos) langs grote delen van de beek, met als doel het karakter van een bosbeek te herstellen op delen waar beplanting grotendeels ontbreekt of in een smalle strook beplanting aanwezig is. De beplanting wordt aangebracht op een agrarisch perceel, bestaande uit grasland (figuur 2.3).

Figuur 2.3 Werkzaamheden locatie Dondergoorweg

Locatie Klomp

Op deze locatie wordt de Ratumse Beek verlegd en de oude loop wordt gedempt. Tevens wordt het perceel afgegraven (bouwvoor) en een poel aangelegd (figuur 2.4). De werkzaamheden worden door een particulier uitgevoerd. Het dempen van een klein deel van de beek wordt door het waterschap uitgevoerd. De bestaande knotwilgen zullen worden verwijderd.

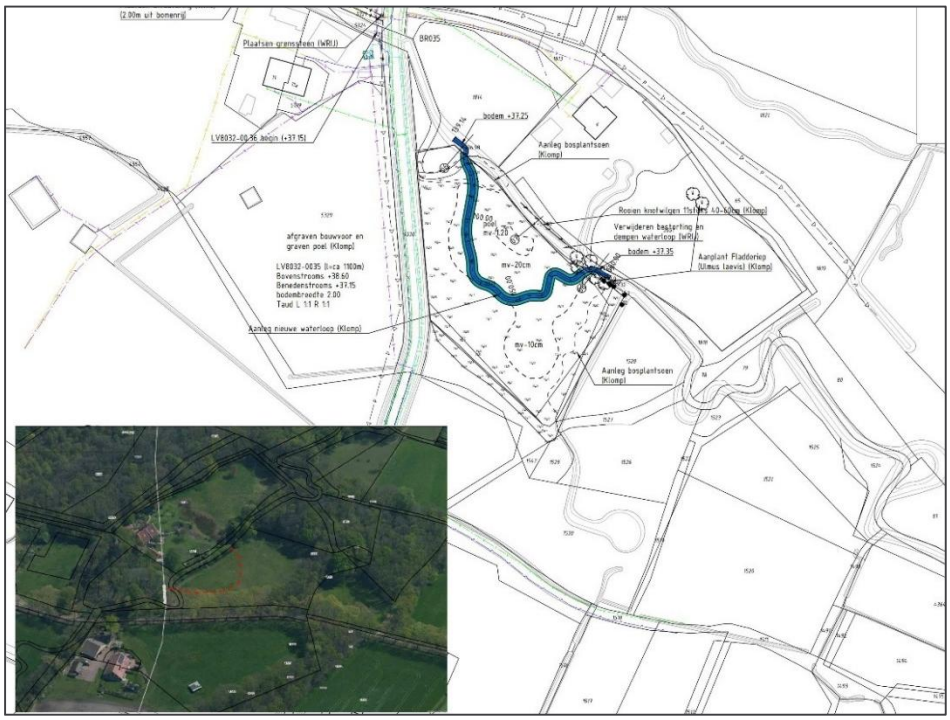

Figuur 2.4 Werkzaamheden locatie Klomp

Verwijderen oever- en bodembedekking Ratumse Beek

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van oever- en bodembekleding. Specifiek gaat het om de volgende oever- en bodembedekking:

- damwanden;
- doek;
- palen;
- puin;
- staalslakken (combinatie van puin);
- stortsteen (en combinatie van staalslakken en worteldoek).

Het betreft veelal kleine locaties langs de beken, een overzicht van de locaties is aangegeven in bijlage 1.

3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming

3.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming heeft ten aanzien van gebiedsbescherming als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.
In dit kader is ook toetsing nodig van effecten als gevolg van externe werking. Bij de toetsing zijn er de volgende vervolgprocedures mogelijk:

- geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig);
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten;
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel;
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten;
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.
Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig;
- toename van 0,05-1 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat*;
- toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig.

* *Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.*
Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aerius calculator. Bij een melding of vergunningsaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd.

3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebieden-database van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 2,8 km en 2,2 km van locatie Dondergoorweg en locatie Klomp zijn gelegen. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust (figuur 3.1).

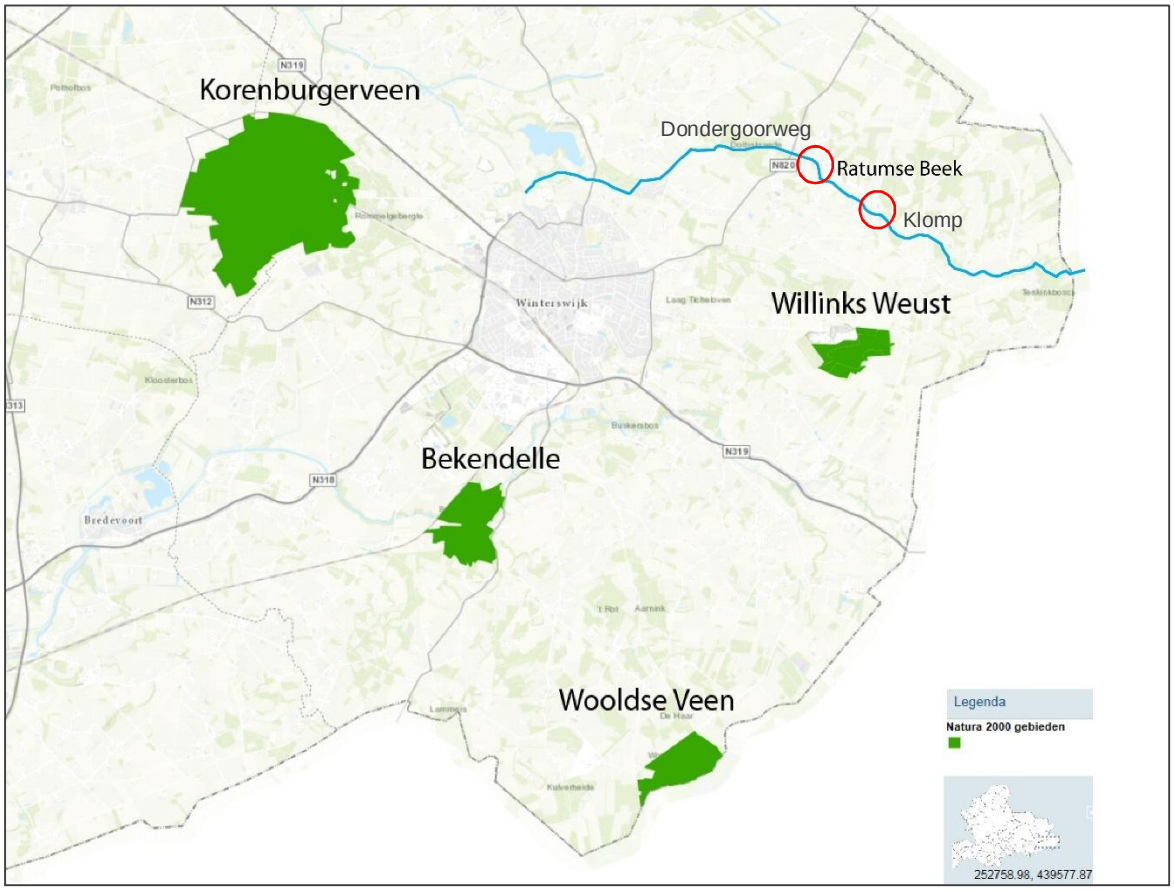

Figuur 3.1 Overzicht Natura 2000-gebieden ten opzichte van de locaties

3.3 Analyse van de mogelijke effecten

De plangebieden liggen buiten de grenzen van de omliggende Natura 2000-gebieden. De plangebieden maken tevens geen deel uit van het leefgebied voor kwalificerende habitatsoorten van deze gebieden. Van een (indirect) oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in of buiten Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van verdroging, vernatting, optische verstoring, licht- en geluidsverstoring dan wel van overige directe effectindicatoren zijn, gezien de ingreep en afstand, uitgesloten.

Bij de werkzaamheden worden enkele werkmachines gebruikt. Aan- en afvoer van materialen gebeurt via bestaande wegen en gaan op in het reeds aanwezige verkeer. De werkzaamheden zijn tijdelijk en relatief kleinschalig. Een toename van stikstofdepositie in de daarvoor gevoelige op habitattypen als gevolg van de werkzaamheden is daarmee verwaarloosbaar. Een nadere beschouwing in de vorm van stikstofberekeningen is niet noodzakelijk.

4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

4.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Ten aanzien van beschermde soorten verandert één en ander in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet (zwaarder) zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, niet langer wettelijk beschermd. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.);

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur
- opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen,
  - dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.
Voor *andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De vrijstellingslijsten die in de provinciale verordeningen zullen worden opgenomen, zijn nog niet voor alle provincie vastgesteld. In dit kader wordt er uitgegaan van de voorlopige lijsten, voor zover beschikbaar. Hier zullen mogelijk veranderingen in optreden in de helft van 2017.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor dit project is dat provincie Gelderland. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

4.2 Methode

Bronnenonderzoek
De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (de NDFF) geraadpleegd. Alle waarnemingen van beschermde soorten van de afgelopen vijf jaar zijn geraadpleegd.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling
Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 26 mei 2017 en op 14 juli 2017 door een ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Er is vervolgens gekeken of deze soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in kader van Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

4.3 Voorkomende ecotopen

De volgende ecotopen komen voor binnen het plangebied (binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden):

- bos en struweel;
- beek;
- agrarisch perceel.

4.4 Planten

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens zijn er geen beschermde soorten in de omgeving van de plangebieden vastgesteld.

Oriënterend veldbezoek

Plangebied Dondergoorweg
Langs de beek staat beekbegeleidende beplanting, bestaande uit zwarte els, es, zomereik, met onder- en randbegroeiing, bestaande uit onder andere sleedoorn, zoete kers, braam, gewone vogelkers, vuilboom en hazelaar. Tussen de beplanting staan soorten van voedselrijke gronden waaronder grote brandnetel, witte dovennetel, groot kleefkruid en diverse grassoorten. De locaties van de voorgenomen maatregelen bestaan uit agrarische percelen welke worden gebruikt als grasland en ‘overhoekje’. Ter plaatse van het ‘overhoekje’ zijn met name planten van voedselrijke en matig voedselrijke gronden aangetroffen, waaronder grote brandnetel, witte dovennetel, boerenwormkruid, duizendblad, pitrus en zwarte els. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen op de locatie.

Plangebied Klomp
Deze locatie betreft een grasland welke wordt gebruikt als paardenweide. Tijdens het veldbezoek zijn hier onder andere gewone ereprijs, kruipende boterbloem, pinksterbloem, rode klaver aangetroffen. Dit betreft soorten van voedselrijke gronden. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen het plangebied.

Oevers Ratumse Beek
De bospercelen waar werkzaamheden worden uitgevoerd bestaan uit bos (onder andere zomereik, haagbeuk, zoete kers, zwarte els, enkele gladde iepen) met een onderbegroeiing van onder andere hazelaar, gewone vogelkers, lijsterbes. De bodembegroeiing bestaat onder andere uit klimop, bosanemoon, lokaal dalkruid en klein springzaad. Ter plaatse van de locatie met oeverbekleding zijn de oevers onbegroeid. Boven de lijn van de hoogste waterstand begint de (oever)begroeiing.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaats-factoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen de locatie.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor planten is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.5 Vleermuizen

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis in de omgeving van de locaties voorkomen.

Oriënterend veldbezoek Dondergoorweg, Klomp en oevers Ratumse Beek
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, vooral in de directe omgeving van beplanting zijn foeragerende vleermuizen te verwachten. Beekgebeleidende beplanting langs de Dondergoorweg is mogelijk geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Boombewonende vleermuissoorten, zoals rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis, kunnen holtes, scheuren of loshangend schors in bomen gebruiken als verblijfplaats. Op locatie de Klomp is een knotwilg aanwezig met een aantal kleine holtes en scheuren, deze is geïnspecteerd en blijkt mede door de beperkte diepte niet geschikt te zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Op locatie Dondergoorweg en oevers Ratumse Beek zijn in de directe omgeving van de werkzaamheden geen bomen met holtes of spleten aangetroffen ,die geschikt kunnen zijn voor vleermuizen.

Toetsing Wet natuurbescherming
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken en de herinrichting op locaties Dondergoorweg en Klomp het foerageergebied van vleermuizen worden versterkt. In de te kappen knotwilgen op de locatie Klomp zijn geen holtes/scheuren aangetroffen welke geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd, waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen zijn uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.6 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de volgende beschermde soorten voorkomen in de omgeving van de locaties: mol, egel, haas, bunzing en diverse muizensoorten. Zwaarder beschermde soorten (Andere soorten, zonder vrijstelling) komen voor in de omgeving van de locaties, dit betreft grote bosmuis, steenmarter, eekhoorn en das.

Oriënterend veldbezoek

Locatie Dondergoorweg
De locatie en omgeving zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren, zoals mol en diverse muizensoorten. Tijdens het veldbezoek is een haas waargenomen. In de directe omgeving van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Voor de steenmarter is de locatie geschikt als onderdeel van het leefgebied, mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Voor de grote bosmuis ontbreekt geschikt leefgebied op de locatie van de voorgenomen werkzaamheden. In de bossen in de directe omgeving van de locatie is deze soort mogelijk wel te verwachten. Het perceel kan een onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Er zijn geen sporen (wissels, pootafdrukken, haren, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das. Na herinrichting blijft het gebied zijn functie behouden als mogelijk foerageergebied voor de das.

Locatie Klomp
De locatie en omgeving zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren, zoals mol en diverse muizensoorten. Met uitzondering van de knotwilgen ontbreken bomen binnen de locatie. In de aanwezige knotwilgen zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Voor de steenmarter is de locatie geschikt als leefgebied, mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen zijn op de locatie niet aangetroffen. In de omgeving zijn geschikte locaties (boerderijen/ schuren) voor de steenmarter aanwezig. Voor de grote bosmuis ontbreekt geschikt leef-gebied op de locatie van de voorgenomen werkzaamheden. In de bossen in de directe omgeving van de locatie is deze soort wel te verwachten. Het perceel kan een onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Er zijn geen sporen (wissels, pootafdrukken, haren, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das. Na herinrichting blijft het gebied zijn functie behouden als mogelijk foerageergebied voor de das.

Oever Ratumse Beek
Agrarisch perceel welke langs de beek zijn gelegen, zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren, zoals mol, haas en diverse muizensoorten. De bospercelen zijn geschikt voor onder andere ree, kleine marterachtige, vos en diverse muizensoorten. Dit betreft soorten waarvoor een vrijstelling geldt.

In de directe omgeving van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Voor de steenmarter zijn de locaties (randen langs bospercelen) geschikt als onderdeel van het leefgebied, mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Langs de Ratumse Beek in de omgeving van Ratum (figuur 4.1) is een dassenburcht aangetroffen. De dassenburcht (foto 13) is gelegen in de directe omgeving (enkele tientallen meters) van de locaties waar werkzaamheden worden uitgevoerd. De burcht bestaat uit meerdere in gebruik zijnde pijpen (verse graafsporen) aan de zuidkant van de beek. Langs de beek lopen verschillende wissels (foto 14) naar de agrarische percelen aan de zuidzijde van het bos.

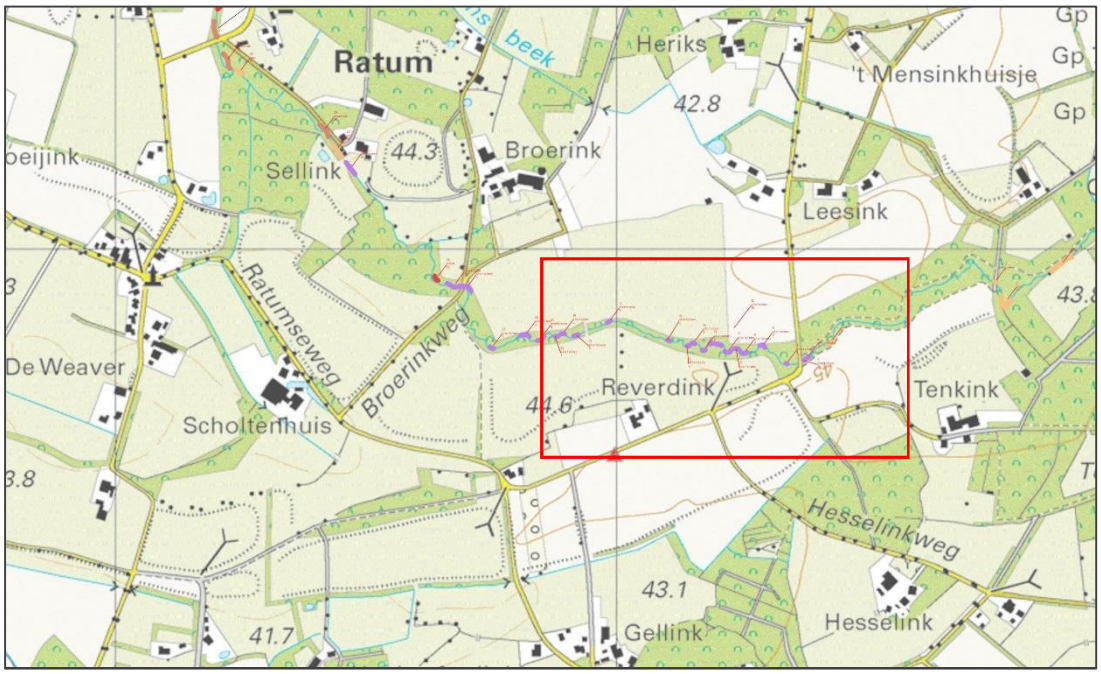

Figuur 4.1 Locatie dassenburcht (globaal aangegeven)

Foto 13 Aanwezige dassenburcht

Foto 14 Aanwezige dassenwissel

De aanwezige bosgebied in de omgeving van de Ratumse beek zijn potentieel geschikt als leefgebied van de grote bosmuis. Op een aantal plaatsen in de omgeving van de beken is in het verleden ook daadwerkelijk de grote bosmuis aangetroffen (figuur 4.2).

De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Het nest bekleden ze met bladeren en mos en bevindt zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds. Soms zijn nesten te vinden in spleten in rotsen of in nestkasten. Ze graven zelden zelf een hol ,maar gebruiken holen van onder andere mol, konijn, woelmuizen of das (bron: zoogdier-vereniging).

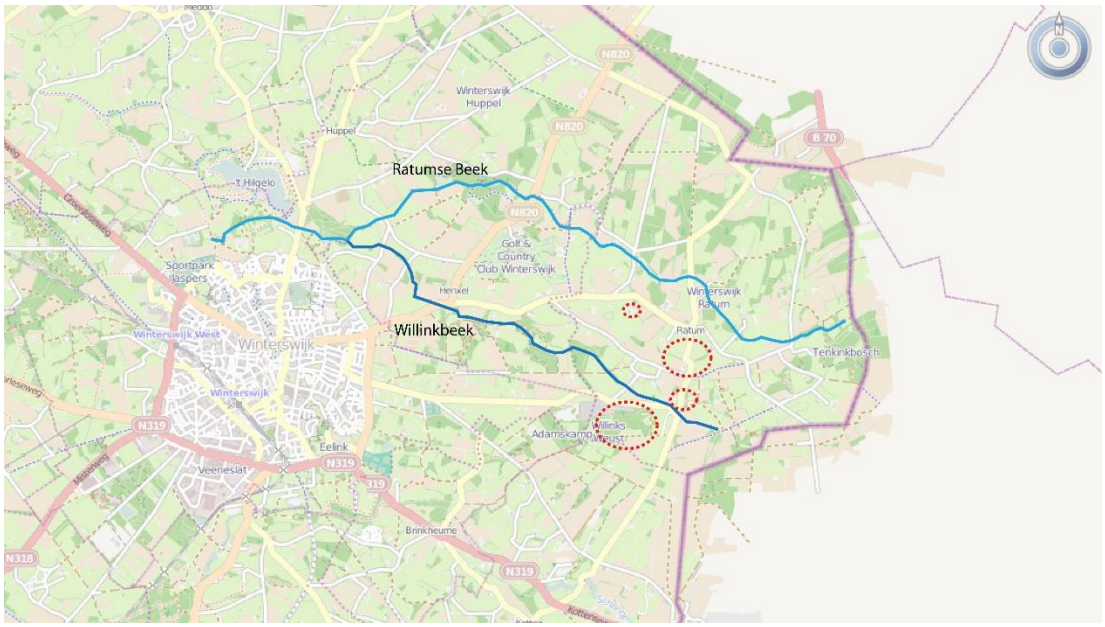

Figuur 4.2 Locaties aangetroffen grote bosmuis op basis van NDFF gegevens (laatste tien jaar).

De locaties (oevers) waar de werkzaamheden plaatsvinden, zijn niet geschikt als verblijf-plaats voor de grote bosmuis. Met name door fluctuerende waterstanden kunnen geschikte openingen en holtes onder water lopen. Op het maaiveld vinden geen werkzaamheden plaats, die kunnen leiden tot aantasting van potentiele verblijfplaatsen.

<u>Toetsing Wet natuurbescherming</u>
De plangebieden zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren. Door de voor-genomen ontwikkeling zal mogelijk een beperkt deel van het leefgebied verdwijnen van algemeen voorkomende soorten. De voorkomende soorten betreft in het kader van de Wet natuurbescherming ‘Andere soorten, waarvoor een vrijstelling geldt’. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is hier wel van toepassing.

Ter plaatse van de Ratumse Beek is een actieve dassenburcht aanwezig. Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd, die kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van de burcht of foerageergebied. De werkzaamheden vinden plaats op een tiental meters van de burcht. In de oevers ter plaatse van de burcht vinden geen werkzaamheden plaats. Er is geen sprake van een overtreding van de verbodsbepaling in het kader van de Wet natuurbescherming.

Om eventuele effecten op de das uit te sluiten, dienen de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode (kraamperiode, december tot en met juni) en onder begeleiding van een deskundige op het gebied van dassen uitgevoerd te worden en dienen te werkzaamheden opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Voor grondgebonden zoogdieren is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.7 Vogels

Bronnenonderzoek
Op basis van de beschikbare gegevens blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied algemeen voorkomende vogelsoorten voorkomen, zoals zwartkop, merel, roodborst, tjiftjaf. In de directe omgeving zijn op basis van verspreidingsgegevens diverse soorten waargenomen met een jaarrond beschermde nestplaat, waaronder; huismus, buizerd, wespendief, sperwer, ransuil en havik.

Oriënterend veldbezoek

Locatie Dondergoorweg
De beekbegeleidende beplanting langs de Ratumse Beek is geschikt voor diverse soorten vogels van bos en struweel. De locatie van de voorgenomen werkzaamheden bestaat uit grasland welke een aantal malen per jaar wordt gemaaid. Mogelijk kunnen vogels van grasland, zoals, kievit en graspieper, broeden op het perceel. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/struweel, is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie.

Locatie Klomp
Locatie Klomp bestaat uit grasland zonder opgaande begroeiing (bomen en struiken). Broedende vogels zijn, gezien het gebruik als paardenweide en de korte vegetatie, niet te verwachten. Langs de Ratumse Beek ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen geschikte oevers voor de ijsvogel aangetroffen. Ook ontbreekt hier geschikte broedlocaties voor de grote gele kwikstaart. De oevers van de beek kunnen lokaal wel geschikt zijn voor algemeen voorkomende soorten, zoals, de winterkoning. In de knotwilgen zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. In de knotwilgen kunnen wel algemenere voorkomende vogels broeden.

Oevers Ratumse Beek
De locatie, aansluitend op agrarische percelen (graslanden), worden intensief beheerd. Mogelijk kunnen vogels van grasland, zoals, kievit en graspieper, broeden op de locatie. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/struweel, is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie.

De bossen langs de beek zijn geschikt voor diverse broedvogels van bos en struweel. Met name struweel langs de beek is geschikt voor diverse algemeen voorkomende broedvogels. Langs de beek waar de werkzaamheden worden verricht, zijn geen steile oevers aangetroffen die geschikt kunnen zijn als nestplaats voor de ijsvogel.

Langs de beek ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen geschikte nestlocaties voor de grote gele kwikstaart aangetroffen. In de aanwezige bomen in de directe omgeving van de werkzaamheden zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Toetsing Wet natuurbescherming
In of in de directe omgeving van de locaties zijn geschikte nestlocaties aanwezig voor algemenere voorkomende broedvogels. Mogelijk zal tijdens de uitvoering van de werkzaamheden vegetatie verwijderd moeten worden om de werkzaamheden uit te voeren.

Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocaties ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

4.8 Amfibieën

Bronnenonderzoek Dondergoorweg en Klomp
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de volgende algemeen voorkomende amfibieën voorkomen in de directe omgeving van het plangebied; gewone pad, bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Dit betreft allen categorie ‘Andere soorten’ waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van de Wet natuurbescherming. De zwaarder beschermde kamsalamander en poelkikker komen in de omgeving van de locaties Dondergoorweg en Klomp voor.

Oriënterend veldbezoek

Locatie Dondergoorweg
Door het ontbreken van open water op de locatie zijn beschermde amfibieën niet te verwachten. Door het ontbreken van begroeiing is de locatie niet geschikt als landbiotoop of winterhabitat voor amfibieën. In de directe omgeving zijn geen wateren/poelen aanwezig die geschikt zijn voor zwaarder beschermde amfibieën, zoals kamsalamander en poelkikker. Effecten op zwaarder beschermde amfibieën zijn dan ook uitgesloten. Algemeen voorkomende amfibieën kunnen wel voorkomen in de directe omgeving van de locatie. Sporadisch kan een zwervend exemplaar van de algemenere voorkomende amfibieën de locatie doorkruizen.

Locatie Klomp
Het te dempen deel van de Ratumse Beek is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. In het perceel ontbreekt open water en opgaande begroeiing, waardoor geschikt leefgebied (voortplantingswater, landbiotoop, overwinteringslocatie) voor amfibieën ontbreekt.

In de omgeving zijn poelen aanwezig die mogelijk geschikt zijn voor de zwaarder beschermde kamsalamander en poelkikker. De voorgenomen werkzaamheden hebben echter geen invloed op het leefgebied van deze soorten.

Oevers Ratumse Beek
De Ratumse Beek is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. De droge delen langs de beek zijn geschikt als winterhabitat voor algemeen voorkomende amfibieën. Tijdens het veldbezoek is op verschillende locaties langs de beek de algemeen voorkomende bruine kikker aangetroffen.

Toetsing Wet natuurbescherming
De locaties en directe omgeving zijn is geschikt voor algemeen voorkomende amfibieën, zwaarder beschermde soorten zijn niet te verwachten op de locaties.

Voor amfibieën is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.9 Reptielen

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de levendbarende hagedis en hazelworm is waargenomen in de omgeving van de locaties.

Oriënterend veldbezoek Dondergoorweg en Klomp
Op beide locaties ontbreekt geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis en hazelworm, beide soorten zijn dan ook niet te verwachten. Deze soorten zijn afhankelijk van kleinschalige structuurrijke en zon beschenen vegetatie, zoals heideterreinen, structuurrijke bosranden en open bossen met een goed ontwikkelde strooisellaag. Deze vegetatietypen komen niet voor op de locaties.

Oevers Ratumse Beek
Op de locaties is door het ontbreken van geschikt leefgebied en op basis van verspreiding geen reptielen te verwachten. Deze soorten zijn afhankelijk van kleinschalige structuurrijke en zon beschenen vegetatie, zoals heideterreinen, structuurrijke bosranden en open bossen met een goed ontwikkelde strooisellaag. Deze vegetatietypen komen niet voor op de locaties van de voorgenomen werkzaamheden.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor reptielen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.10 Vissen

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de beekprik (Andere soort, Wnb) voorkomt in de Ratumse Beek. De beekprik is in de directe omgeving van de locaties aangetroffen. De Ratumse Beek vormt door de aanwezigheid van grindbanken (paaiplekken) en detritus-banken (opgroeiplaatsen) het leefgebied van de beekprik.

Oriënterend veldonderzoek

Locatie Dondergoorweg
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden betreft een grasland, er vinden geen werkzaamheden in de Ratumse Beek plaats, mogelijke effecten op de beekprik zijn daarom uitgesloten.

Locatie Klomp
Een klein deel van de Ratumse Beek zal door de voorgenomen werkzaamheden worden gedempt. Door deze maatregel kan een essentieel onderdeel (paaiplek of opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan. Echter dit zal middels de aanleg van een nieuwe meander worden gecompenseerd.

Oevers Ratumse Beek
De Ratumse Beek is ter plaatse van de werklocaties door de aanwezigheid van met name detritusbanken geschikt als leefgebied voor de beekprik. Vooral de larven kunnen zich over de gehele beek verplaatsen en daarmee ook voorkomen. De larven kunnen zich ook ophouden tussen stenen (stortsteen, puin en staalslakken) en houten beschroeiing langs de beek.

Toetsing Wet natuurbescherming
De Ratumse Beek vormt het leefgebied van de beekprik, voor locatie Dondergoorweg zijn effecten op de beekprik uitgesloten. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en in de beek en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voorkomen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding en het dempen van de watergang (locatie Klomp) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbods-bepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

4.11 Ongewervelden

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de iepenpage, kleine ijsvogelvlinder en bosbeekjuffer (allen Ander soorten, Wnb) voorkomen in of in de directe omgeving van de locaties.

Oriënterend veldonderzoek

Dondergoorweg
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden betreft een grasland, er vinden geen werkzaamheden in de Ratumse Beek plaats, mogelijke effecten op de bosbeekjuffer zijn daarom uitgesloten. Er vinden tevens geen werkzaamheden plaats in bos, struweel of in boszomen, effecten op het leefgebied van beschermde vlinders, zoals kleine ijsvogelvlinder en iepenpage, zijn hiermee uitgesloten.

Klomp
Grote delen van de Ratumse Beek vormen het leefgebied van de bosbeekjuffer. De bosbeekjuffer is ook waargenomen ter plaatse van de locatie (mondelinge mededeling bewoner). Tijdens het veldbezoek zijn hier geen bosbeekjuffers waargenomen, op andere locaties langs de Ratumse Beek in de omgeving zijn vele tientallen exemplaren aangetroffen tijdens het veldbezoek op 26 mei 2017. Het leefgebied van de bosbeekjuffer wordt bepaald door onder andere de kwaliteit van het water (hoge zuurstofverzadiging), aanwezigheid beschaduwde delen met lokaal zonnige plaatsen waar waterplanten zich kunnen ontwikkelen en welke dienen om op te warmen. Met name op deze zonnige plekken worden bosbeekjuffers aangetroffen.

In de Ratumse Beek ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen waterplanten aangetroffen, die kunnen dienen als ei-afzetplaats voor de bosbeekjuffer. De oever- en bodembekleding kan dienen als schuil- en opwarmplaats voor de larve van de bosbeekjuffer. Deze kunnen zich tussen de stenen ophouden. Omdat larve mobiel zijn en deels ook meestromen, kunnen deze langs grote delen van de Ratumse Beek voorkomen. Overal waar obstakels zich in het water bevinden en het water schoon en een hoge zuurstofverzadiging heeft, kunnen larve worden aangetroffen.

Voor het bereiken van de oeverlocaties zal lokaal beplanting (struiken) worden verwijderd. Aantasting van het leefgebied van de kleine ijsvogelsvlinder is, gezien de beperkte omvang, niet te verwachten. Tijdens de uitvoering dient vooral de wilde kamperfoelie zoveel mogelijk gespaard te worden.

De iepenpage komt vooral voor in en rondom iepen, door de voorgenomen zullen geen bomen worden gekapt, hiermee wordt voorkomen dat iepen verdwijnen. Effecten op de iepenpage zijn hiermee uitgesloten.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor locatie Dondergoorweg vinden geen maatregelen plaats die een effect kunnen hebben op beschermde ongewervelden. In en in de directe omgeving van locatie Klomp is de bosbeekjuffer aangetroffen. De Ratumse Beek ter plaatse van de aanwezige oever- en bodembekleding kunnen geschikt zijn als schuil- en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

5 Natuurbeleidskader

5.1 Provinciaal beleid

· Gelders Natuurnetwerk (GNN, voorheen EHS).

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het GNN voor provincie Gelderland is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.

De afweging voor ingrepen in het GNN gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een GNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het GNN uitkomst bieden om projecten in het GNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van GNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In provincie Gelderland is de externe werking van het GNN niet van toepassing.

Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

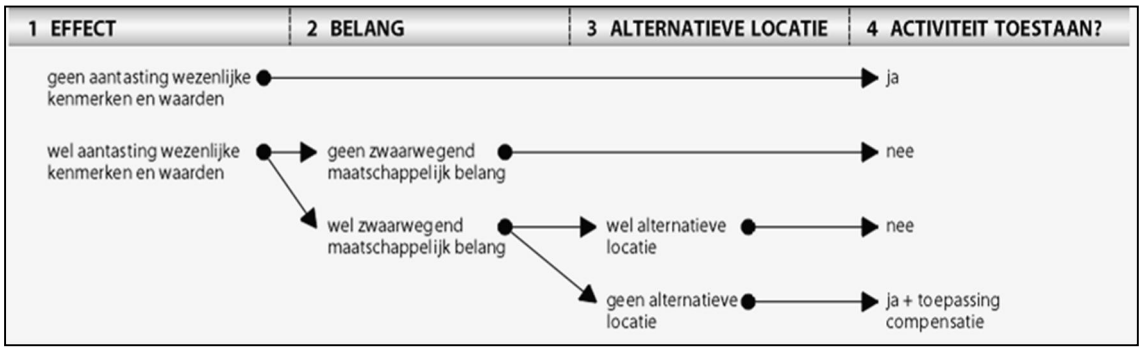

Schema: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

De locaties zijn gelegen in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 5.1).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)
Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor – overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het GNN in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzone (GO)
De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

Figuur 5.1 Gelders Natuurnetwerk ten opzichte van de locaties Dondergoorweg en Klomp (rode cirkel).

Analyse en toetsing effecten
De locaties zijn gelegen in een GNN of GO-gebieden. Op de locaties worden agrarische percelen omgevormd naar natuur of wordt middels het verwijderen van oever- en bodembekleding de natuurlijke loop van de beek bevorderd. Deze ontwikkelingen geven invulling aan de doelstelling voor het GNN en leveren uiteindelijk een positieve bijdrage aan het natuurnetwerk in Winterswijk-Oost. In de huidige situatie bestaan de om te vormen percelen uit soort- en structuurarme (agrarische) graslanden. Deze percelen leveren een relatief beperkte bijdrage aan het natuurnetwerk. Met het omvormen van de percelen gaan geen bijzondere natuurwaarden verloren en wordt geen afbreuk gedaan aan de instandhouding van de kernkwaliteiten van het GNN. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is dan ook niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Wet natuurbescherming: gebieden

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 2,8 km en 2,2 km van locatie Dondergoorweg en locatie Klomp zijn gelegen. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust.

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet, ook niet via externe werking. Er is geen nader effectonderzoek noodzakelijk. Er zijn geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen. Er is derhalve geen vergunning ten aanzien van beschermde gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming

6.2 Wet natuurbescherming: soorten

Er zijn mogelijk beschermde soorten (habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) aanwezig in of nabijheid van het plangebied. Dit betreft vleermuizen, vogels en vissen en ongewervelden.

Vleermuizen
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken en de herinrichting op locaties Dondergoorweg en Klomp het foerageergebied van vleermuizen worden versterkt. In de te kappen knotwilgen op de locatie Klomp zijn geen holtes/scheuren aangetroffen welke geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd, waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen zijn hierdoor uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Vogels
De locaties zijn geschikt voor algemeen voorkomede broedvogels, met name langs de randen zijn geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van struweel. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet aangetroffen op de locaties.

Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocaties ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

Vissen
De Ratumse Beek vormt het leefgebied van de beekprik, voor locatie Dondergoorweg zijn effecten op de beekprik uitgesloten. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voorkomen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding en het dempen van de watergang (locatie Klomp) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbods-bepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Ongewervelden
Voor locatie Dondergoorweg vinden geen maatregelen plaats die een effect kunnen hebben op beschermde ongewervelden. In en in de directe omgeving van locatie Klomp is de bosbeekjuffer aangetroffen. De Ratumse Beek ter plaatse van de aanwezige oever- en bodembekleding kan geschikt zijn als schuil/ en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Andere soorten
Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is wel van toepassing.

Om mogelijke (tijdelijke) effecten op beschermde soorten (onder andere vogels, vissen, amfibieën) tijdens de uitvoering te voorkomen, dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

6.3 Gelders natuurnetwerk

De locaties zijn gelegen in GNN-gebieden. De maatregelen zullen bijdragen aan het versterken van de kernwaarden. Een bestemmingsplanwijziging is niet aan de orde. Vervolgprocedure middels een nee-tenzij-toets is daarom niet aan de orde.

6.4 Samenvattende tabel

	Effecten	**Nader veldonderzoek**	**Nader effect onderzoek**	**Mitigerende maatregelen***	**Nadere procedure**
Wet natuurbescherming: gebieden	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen
Wet Natuurbescherming: soorten	· Vissen, broedvogels en bosbeekjuffer	· Geen	Geen	· Ja, broedvogels	· Aanvraag ontheffing beekprik en bosbeekjuffer
Natuurnetwerk Nederland	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen

** mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen*

Bijlage 1 Overzicht verwijderen oever- en bodembedekking

Blad 5

Blad 2

Blad 1

Blad 4

Blad 3

1.2 Dondergoorweg

1.1 Klomp

2.2 Damkot

2.1 Jammerdal

3.2 Van Eerden-Blekkink

3.1 Aalbrinkstegge

3.3 Willink

4.1 De Roos

0 250 500 750 1000m

Schaal 1:25000

DEFINITIEF

Opdrachtgever

Waterschap Rijn en Ijssel

Project

Herstel 4 beken Wintersswijk Oost

Onderdeel

Overzicht locaties

SWECO

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T06-D1-L01		15-09-2017		

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gez.	Acc.
1	1	1:25.000	A3	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

355954-T06-D1

zie blad 2
zie blad 1

Locatie: 42 t/m 45
ca 50m3 staalslak

Locatie: 41
ca 20m3 staalslak

Locatie: 40
ca 20m1 palen

Locatie: 38-39
ca 40m3 staalslak

Locatie: 37
ca 20m1 palen

Locatie: 34
ca 30m staalslak

Locatie: 31
ca 20m3 staalslak

Locatie: 30
ca 10m3 puin

Locatie: 29
ca 30m3 staalslak

Locatie: 28
ca 10m3 puin

Locatie: 27
ca 10m3 stortsteen

Locatie: 26
ca 10m1 palen

Locatie: 25
ca 20m3 stortsteen

Locatie: 17
ca 10m3 stortsteen

Locatie: 19 t/m 23
ca 30m3 stortsteen

Locatie: 9 t/m 16
ca 40 m3 stortsteen

Locatie: 1
ca 10m3 puin

Locatie: 3
ca 10m3 puin

Locatie: 4
ca 10m3 puin

Ratumsebeek

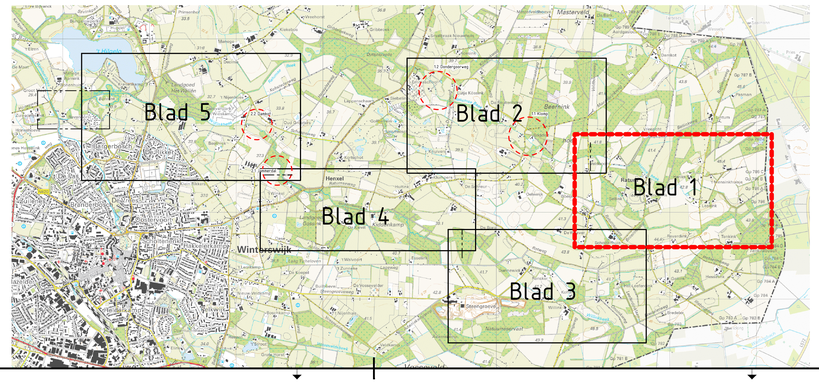

- Verwijderen damwand
- Verwijderen palen
- Verwijderen puin
- Verwijderen staalslak
- Verwijderen staalslak-puin
- Verwijderen stortsteen
- Verwijderen stortsteen-staalslak-worteldoek

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 20 40 60 80m
Schaal 1:2000

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Waterschap Rijn en Ijssel

Project
Herstel 4 beken Winterswijk Oost

Onderwerp
Verwijderen oever- en bodembekleding
Ratumsebeek

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T05-D1-L01		15-09-2017	DO	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gec.	Acc.
1	5	1:2000	A0	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

355954-T05-D1

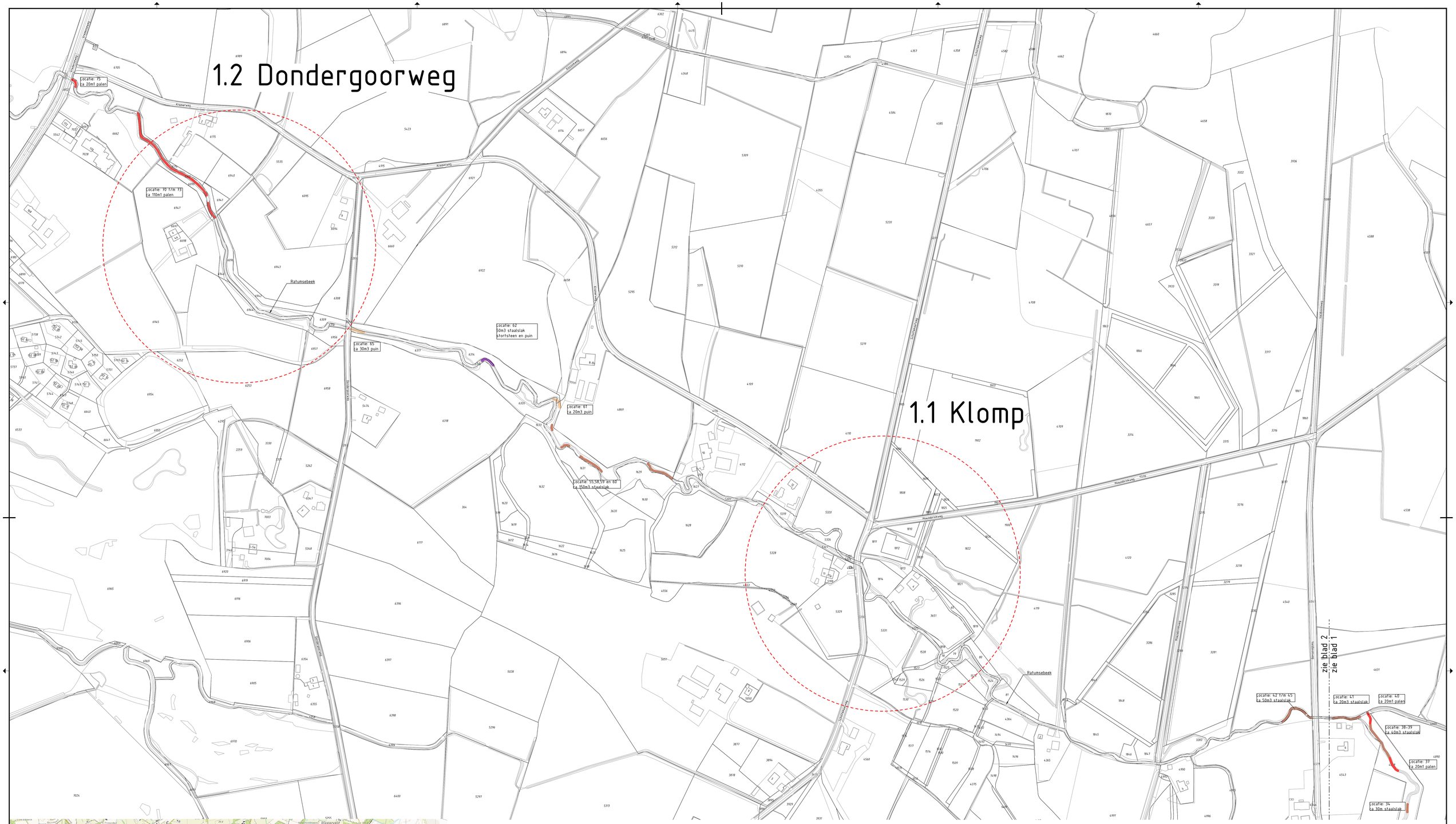

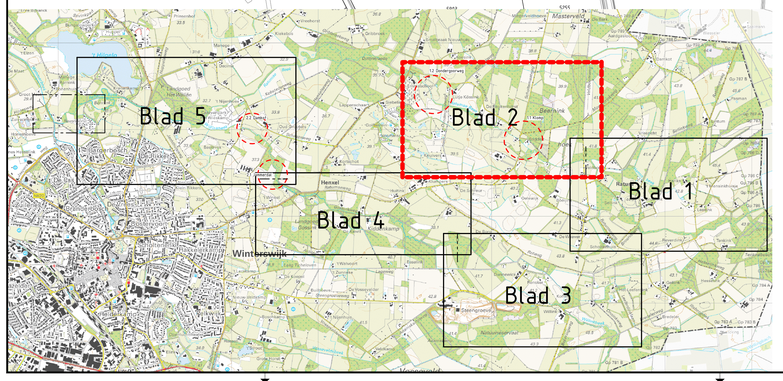

Verwijderen damwand
Verwijderen palen
Verwijderen puin
Verwijderen staalslak
Verwijderen staalslak-puin
Verwijderen stortsteen
Verwijderen stortsteen-staalslak-worteldoek

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 20 40 60 80m
Schaal 1:2000

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Waterschap Rijn en Ijssel

Project
Herstel 4 beken Winterswijk Oost

Onderdeel
Verwijderen oever- en bodembekleding
Ratumsebeek

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T05-D1-L02		15-09-2017	DO	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gez.	Acc.
2	5	1:2000	A0	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

355954-T05-D1

Rapport

Projectnummer: 355954
Referentienummer: SWNL0217544
Datum: 10-11--2017

Willinkbeek

Verkennend natuuronderzoek

Sweco
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
Nederland

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.

Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Arjen Poelmans

T +31 88 811 54 14

Verantwoording

Titel	Willinkbeek
Subtitel	Verkennend natuuronderzoek
Projectnummer	355954
Referentienummer	SWNL0217544
Revisie	D1
Datum	10-11-2017
Auteur(s)	Arjen Poelmans
E-mailadres	arjen.poelmans@sweco.nl
Gecontroleerd door	Thomas Louis
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Kader van het onderzoek 4
2 Plangebied 5
2.1 Ligging plangebieden 5
2.2 Plangebieden 6
2.3 Voorgenomen activiteiten 7
3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming 8
3.1 Toetsingskader 8
3.2 Inventarisatie 9
3.3 Analyse van de mogelijke effecten 10
4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming 11
4.1 Toetsingskader 11
4.2 Methode 12
4.3 Voorkomende ecotopen 13
4.4 Planten 13
4.5 Vleermuizen 14
4.6 Grondgebonden zoogdieren 15
4.7 Vogels 16
4.8 Amfibieën 18
4.9 Reptielen 18
4.10 Vissen 19
4.11 Ongewervelden 20
5 Natuurbeleidskader 21
5.1 Provinciaal beleid 21
6 Conclusie 23
6.1 Wet natuurbescherming: gebieden 23
6.2 Wet natuurbescherming: soorten 24
6.3 Gelders natuurnetwerk 25
6.4 Samenvattende tabel 25
Bijlage 1 Overzicht verwijderen oever- en bodembedekking 26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Rijn en IJssel geeft met het project 'Uitvoering herstel 4 beken Winterswijk Oost' invulling aan de KRW-doelstellingen en HEN-ambitie (herstelmaatregelen) voor de Rattumse Beek, Willinkbeek, Boven Slinge en Osink-Bemersbeek, conform het ontwerp GGOR 'Winterswijk overig' en de businesscase voor de integrale gebiedsinrichting Winsterwijk Oost. Voor elke beek worden op verschillende locaties herstelmaatregelen voorgesteld, voor de Willinkbeek betreft dit voor de locaties Jammerdal en Damkot en het verwijderen van oever- en bodembekleding op diverse plaatsen langs de beek.

Ten behoeve van deze herstelmaatregelen is het noodzakelijk om de eventuele gevolgen voor natuur in het kader van de natuurwet- en regelgeving te onderzoeken. De omgeving van de overgangslocaties kunnen als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende diersoorten. Veel dieren en planten zijn middels Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang om te weten in verband met de Wet natuurbescherming en eventuele beleidsmatige bescherming.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en Boswet. Naast de Wet natuurbescherming is het Natuurnetwerk Nederland relevant. Dit netwerk, de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur, bestaat uit natuurgebieden en de verbindingen daartussen, en is voor provincie Gelderland vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.
De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden (vervangt Natuurbeschermingswet 1998);
  - Soorten (vervangt Flora- en faunawet);
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en eventueel gebieden buiten het NNN, zoals weidevogelleefgebieden, akkervogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Afhankelijk van het resultaat van het verkennend onderzoek moeten de vervolgstappen al dan niet worden doorlopen.

2 Plangebied

2.1 Ligging plangebieden

De locaties Jammerdal en Damkot zijn gelegen in een kleinschalig landschap ten noordoosten van Winterswijk (figuur 2.1). Het landschap kenmerkt zich door lanen, houtwallen, meanderde beken en bossen met een afwisseling van verspreid liggende erven. De Willinkbeek meandert voor een grootdeel als een bosbeek door het landschap (figuur 2.2).

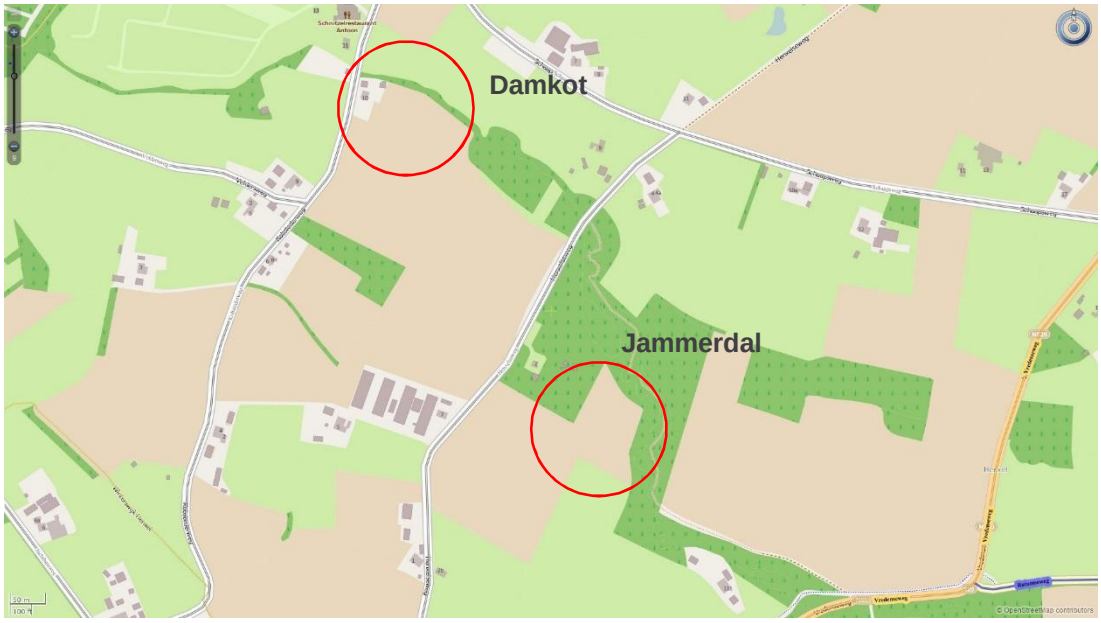

Figuur 2.1 Ligging van het plangebieden (googlemaps)

Figuur 2.2 Ligging van de Willinkbeek (cyclomedia)

2.2 Plangebieden

Locatie Damkot
De Willinkbeek stroomt hier als een gedeeltelijk begroeide beek door het landschap. De beek is aan de zuidkant begroeid met bomen en struiken, bestaande uit onder andere zwarte els, es, wilg en esdoorn. De noordkant is volledig onbegroeid, het aanliggende agrarische perceel sluit direct aan op de beek. Het perceel wordt begraasd door koeien.

Foto 1 & 2 Willinkbeek ter hoogte van locatie Damkot

Locatie Jammerdal
De Willinkbeek stroomt hier volledig als een bosbeek door het landschap. Het bos bestaat onder andere uit eik, beuk, haagbeuk, zoete kers, lijsterbes met een onderbegroeiing van onder andere hazelaar, vlier, lijsterbes, zoete kers en gewone vogelkers.

Foto 3 & 4 De Willinkbeek is hier volledig in het bos gelegen. Foto 4 (rechts) is de locatie waar middels beplanting de bosstrook langs de Willinkbeek wordt versterkt.

Locaties oever en bodembekleding Willinkbeek
De locaties van de te verwijderen oever- en bodembekleding liggen verspreid langs de gehele beek. De locaties liggen allemaal in het beboste deel van de beek.

Foto 5 palen (Willinkbeek)

Foto 6 staalslakken in de oever (Willinkbeek)

2.3 Voorgenomen activiteiten

Locatie Damkot

De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van beplanting (gemengd loofbos) langs de noordzijde van de beek met als doel het karakter van een bosbeek te herstellen en het verwijderen van puin over de gehele lengte van de beek. Het puin bevindt zich deels in de oever en deels in de bodem van de beek. Voor de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

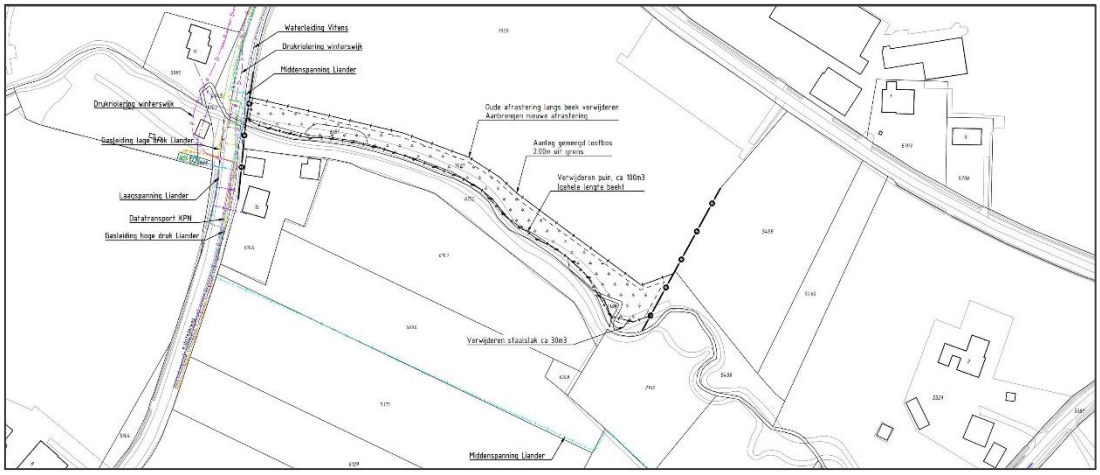

Figuur 2.1 Aanbrengen van een smalle strook beplanting aan de noordzijde van de Willinkbeek

Locatie Jammerdal

De werkzaamheden bestaan enkel uit het aanbrengen van beplanting (gemengd loofbos) op een smalle strook langs de westzijde van de beek met als doel het karakter van een bosbeek te herstellen. Voor de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt.

Figuur 2.2 Aanbrengen van een smalle strook beplanting aan de westzijde van de Willinkbeek.

Verwijderen oever- en bodembekleding Ratumse Beek
De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van oever- en bodembekleding. Specifiek gaat het om de volgende oever- en bodembedekking:

- damwanden;
- doek;
- palen;
- puin;
- staalslakken (combinatie van puin);
- stortsteen (en combinatie van staalslakken en worteldoek).

Het betreft veelal kleine locaties langs de beek, een overzicht van de locaties is aangegeven in bijlage 1.

3 Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming

3.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming heeft ten aanzien van gebiedsbescherming als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.
In dit kader is ook toetsing nodig van effecten als gevolg van externe werking. Bij de toetsing zijn er de volgende vervolgprocedures mogelijk:

- geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig);
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten;
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel;
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten;

- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten; is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.
Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig;
- toename van 0,05-1 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat*;
- toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig.

* *Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.*
Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aerius calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd.

3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebieden-database van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op een afstand van circa 3,7 km en 3,1 km van locatie Damkot en locatie Jammerdal zijn gelegen. De dichtstbijzijnde locatie langs de Willinkbeek is gelegen op circa 200 meter van een Natura 2000-gebied. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust (figuur 3.1).

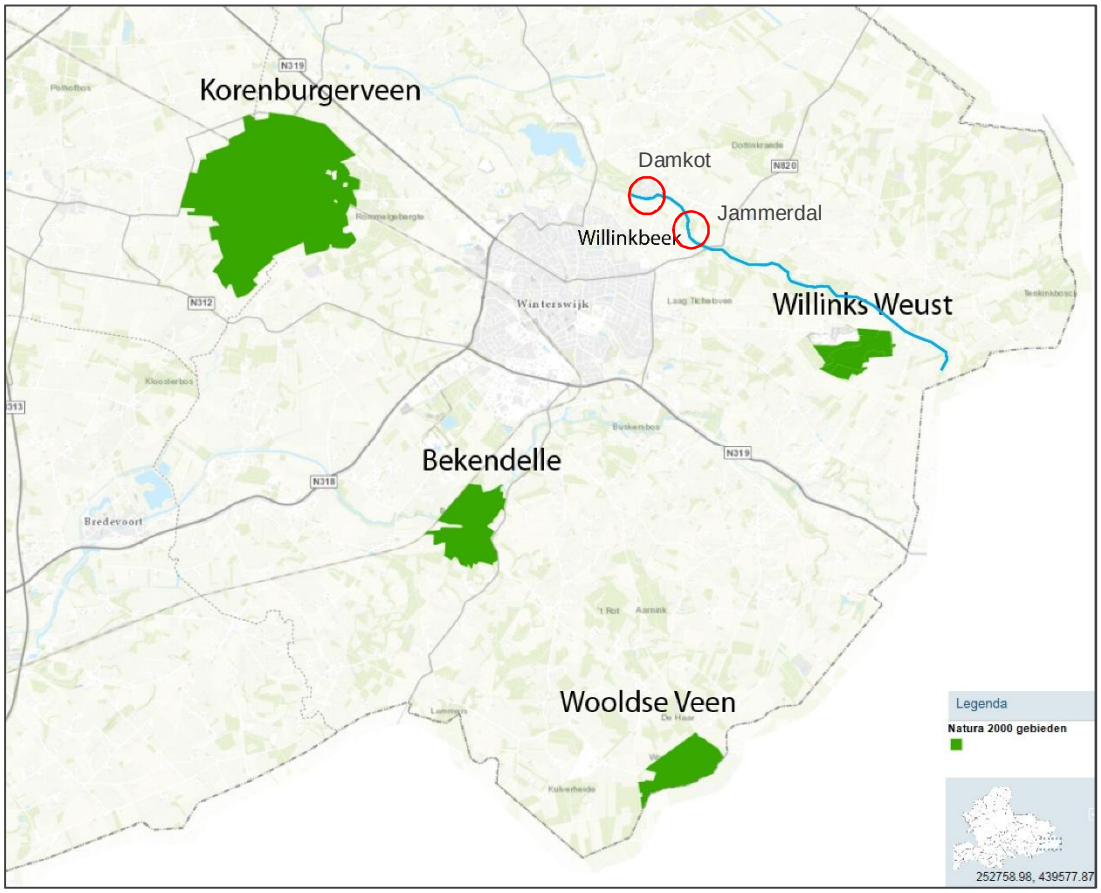

Figuur 3.1 Overzicht Natura 2000-gebieden ten opzichte van de plangebieden (kaart provincie Gelderland)

3.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt buiten de grenzen van de omliggende Natura 2000-gebieden. Het plangebied maakt tevens geen deel uit van het leefgebied voor kwalificerende habitatsoorten van deze gebieden. Van een (indirect) oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in of buiten Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Effecten op Natura2000-gebieden als gevolg van verdroging, vernatting, optische verstoring, licht- en geluidsverstoring dan wel van overige directe effectindicatoren zijn, gezien de ingreep en afstand, uitgesloten.

Bij de werkzaamheden worden enkele kleine werkmachines gebruikt. Aan- en afvoer van materialen gebeurt via bestaande wegen en gaan op in het reeds aanwezige verkeer. De werkzaamheden zijn tijdelijk en relatief kleinschalig. Een toename van stikstofdepositie in de daarvoor gevoelige habitattypen als gevolg van de werkzaamheden is daarmee verwaarloosbaar. Een nadere beschouwing in de vorm van stikstofberekeningen is niet noodzakelijk.

4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

4.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Ten aanzien van beschermde soorten verandert één en ander in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet (zwaarder) zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming niet langer wettelijk beschermd. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur
- opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.):

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen,
- dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.
Voor *andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De vrijstellingslijsten die in de provinciale verordeningen zullen worden opgenomen, zijn nog niet voor alle provincie vastgesteld. In dit kader wordt er uitgegaan van de voorlopige lijsten, voor zover beschikbaar. Hier zullen mogelijk veranderingen in optreden in de helft van 2017).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor dit project is dat provincie Gelderland. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuw wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

4.2 Methode

Bronnenonderzoek
De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (de NDFF) geraadpleegd. Alle waarnemingen van beschermde soorten van de afgelopen vijf jaar zijn geraadpleegd.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling
Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 26 mei 2017 en op 14 juli 2017 door een ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Er is vervolgens gekeken of deze soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in het kader van Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

4.3 Voorkomende ecotopen
De volgende ecotopen komen voor binnen het plangebied (binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden):
- bos en struweel;
- beek;
- agrarisch perceel.

4.4 Planten

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens zijn er geen beschermde soorten in de omgeving van plangebieden vastgesteld.

Oriënterend veldbezoek

Damkot
De locatie van de voorgenomen maatregelen bestaat uit agrarisch perceel dat wordt gebruikt als grasland. Tijdens het veldbezoek werd het perceel gebruikt als weide voor koeien. Het perceel bestaat uit grasland met smalle strook ruigte langs de beek, bestaande uit soorten van voedselrijkere gronden, zoals grote brandnetel en fluitenkruid.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaats-factoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen de locatie.

Jammerdal
De locatie van de voorgenomen maatregelen bestaat uit agrarisch perceel dat wordt gebruikt als maisland. Tegen het agrarisch perceel ligt een bosperceel, bestaande uit eik, haagbeuk, lijsterbes, zoete kers, es, met een onderbegroeiing van onder andere hazelaar, gewone vogelkers, lijsterbes. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten op de locatie. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaatsfactoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen het plangebied.

Oevers Willinkbeek
De bospercelen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, bestaan uit bos (onder andere zomereik, haagbeuk, zoete kers, zwarte els, enkele gladde iepen) met een onderbegroeiing van onder andere hazelaar, gewone vogelkers, lijsterbes. De bodembegroeiing bestaat onder andere uit klimop, bosanemoon, lokaal dalkruid en klein springzaad. Ter plaatse van de locatie met oeverbekleding zijn de oevers onbegroeid. Boven de lijn van de hoogste waterstand begint de (oever)begroeiing.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop (voedselrijke gronden) zijn beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. Beschermde soorten komen veelal voor op locaties met specifieke standplaats-factoren (onder andere kalkrijke, schrale/matig voedselrijke bodem, kwel). Deze ontbreken binnen de locatie.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor planten is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.5 Vleermuizen

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de gewone dwergvleermuis voorkomt in de omgeving van de plangebieden.

Oriënterend veldbezoek Damkot, Jammerdal en oevers Willinkbeek
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, vooral in de directe omgeving van beplanting (bos, struweel) zijn foeragerende vleermuizen te verwachten. Beekgebeleidende beplanting langs de Willinkbeek ter plaatse van Damkot is mogelijk geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Boombewonende vleermuissoorten, zoals rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis, kunnen holtes, scheuren of loshangend schors in bomen gebruiken als verblijfplaats. In de directe omgeving zijn geen bomen met holtes of spleten aangetroffen welke kunnen dienen als vaste rust- en verblijf-plaats voor vleermuizen.

Toetsing Wet natuurbescherming
De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken het foerageergebied niet afnemen en bijvoorbeeld ter plaatse van Damkot worden versterkt. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd, waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen zijn uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.6 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek
Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de volgende beschermde soorten voorkomen in de omgeving van het plangebieden: mol, egel, haas, bunzing, ree, vos en diverse muizensoorten. Zwaarder beschermde soorten (Andere soorten zonder vrijstelling) komen voor in de omgeving van het plangebieden, dit betreft grote bosmuis, steenmarter en eekhoorn. In de wijdere omgeving is de das waargenomen.

Oriënterend veldbezoek Damkot, Jammerdal en oevers Willinkbeek
Beide locaties betreffen agrarisch percelen die geschikt zijn voor algemeen voorkomende zoogdieren, zoals mol, haas en diverse muizensoorten. In de directe omgeving van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Voor de steenmarter zijn de locaties geschikt als onderdeel van het leefgebied, mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. De percelen kunnen een onderdeel vormen van het foerageergebied van de das. Er zijn geen sporen (wissels, pootafdrukken, haren, mestputjes) aangetroffen die wijzen op het voorkomen van de das. Na herinrichting blijft het gebied zijn functie behouden als mogelijk foerageergebied voor de das.

Het bosgebied, aansluitend op locatie Jammerdal en langs de oevers van de Willinkbeek is, potentieel geschikt als leefgebied van de grote bosmuis. Op een aantal plaatsen in de omgeving van de beek is in het verleden ook daadwerkelijk de grote bosmuis aangetroffen (figuur 4.1).

De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Het nest bekleden ze met bladeren en mos en bevindt zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds. Soms zijn nesten te vinden in spleten in rotsen of in nestkasten. Ze graven zelden zelf een hol, maar gebruiken holen van onder andere mol, konijn, woelmuizen of das (bron: zoogdier-vereniging).

Figuur 4.1 Locaties aangetroffen grote bosmuis op basis van NDFF gegevens (laatste tien jaar).

De locaties (oevers) waar de werkzaamheden plaatsvinden, zijn niet geschikt als verblijfplaats voor de grote bosmuis. Met name door fluctuerende waterstanden kunnen geschikte openingen en holtes onder water lopen. Op het maaiveld vinden geen werkzaamheden plaats, die kunnen leiden tot aantasting van potentiele verblijfplaatsen.

Toetsing Wet natuurbescherming
De plangebieden zijn geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren. Zwaarder beschermde zoogdieren zijn niet te verwachten in het plangebied. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mogelijk een beperkt deel van het leefgebied verdwijnen van algemeen voorkomende soorten. De voorkomende soorten betreft in het kader van de Wet natuurbescherming ‘Andere soorten, waarvoor een vrijstelling geldt’. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is hier wel van toepassing.

Voor grondgebonden zoogdieren is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.7 Vogels

Bronnenonderzoek
Op basis van de beschikbare gegevens blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied algemeen voorkomende vogelsoorten voorkomen, zoals merel, roodborst, tjiftjaf. In de directe omgeving zijn op basis van verspreidingsgegevens diverse soorten waargenomen met een jaarrond beschermde nestplaat, waaronder; huismus, buizerd, wespendief, sperwer, ransuil en havik.

Oriënterend veldbezoek

Locatie Damkot
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden bestaat uit grasland, welke intensief wordt beheerd. Mogelijk kunnen vogels van grasland, zoals, kievit en graspieper, broeden op de locatie. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/ struweel, is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie.

De bosstrook langs de beek is geschikt voor diverse broedvogels van bos en struweel. Langs de beek zijn geen steile oevers aangetroffen die geschikt kunnen zijn als nestplaats voor de ijsvogel. Langs de beek zijn geen geschikte nestlocaties voor de grote gele kwikstaart aangetroffen. In de aanwezige bosstrook zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Locatie Jammerdal
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden bestaat uit een maisperceel. Mogelijk kunnen vogels welke broeden op akkers, zoals, kievit of scholekster, broeden op het maisperceel. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/struweel, is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie. In de aanwezige bosstrook zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Oevers Willinkbeek
De locatie, aansluitend op agrarische percelen (graslanden), wordt intensief beheerd. Mogelijk kunnen vogels van grasland, zoals, kievit en graspieper, broeden op de locatie. Echter, gezien de ligging van de locatie van de werkzaamheden langs een bos/struweel, is dit niet aannemelijk gezien de grote kans op predatie.

De bossen langs de beek zijn geschikt voor diverse broedvogels van bos en struweel. Met name struweel langs de beek is geschikt voor diverse algemeen voorkomende broedvogels. Langs de beek waar de werkzaamheden worden verricht, zijn geen steile oevers aangetroffen die geschikt kunnen zijn als nestplaats voor de ijsvogel. Langs de beek ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen geschikte nestlocaties voor de grote gele kwikstaart aangetroffen. In de aanwezige bomen in de directe omgeving van de werkzaamheden zijn geen nesten aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

Toetsing Wet natuurbescherming
In of in de directe omgeving van de locaties zijn geschikte nestlocaties aanwezig voor algemenere voorkomende broedvogels. Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen. Er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocaties ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

4.8 Amfibieën

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de volgende algemeen voorkomende amfibieën voorkomen in de directe omgeving van het plangebied: gewone pad, bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Dit betreft allen categorie 'Andere soorten' waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van de Wet natuurbescherming. Zwaarder beschermde soorten zijn niet waargenomen in de omgeving van de locaties.

Oriënterend veldbezoek

Locatie Damkot
De Willinkbeek is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. In het perceel ontbreekt open water en opgaande begroeiing, waardoor geschikt leefgebied (voortplantingswater, landbiotoop, overwinteringslocatie) voor amfibieën niet aanwezig is. Algemeen voorkomende amfibieën kunnen wel aangetroffen worden in de directe omgeving van de locatie.

Locatie Jammerdal
Door het ontbreken van open water op de locatie zijn beschermde amfibieën niet te verwachten. Door het ontbreken van begroeiing is de locatie niet geschikt als winterhabitat voor amfibieën. Algemeen voorkomende amfibieën kunnen wel voorkomen in de directe omgeving van de locatie.

Oevers Willinkbeek
De Willinkbeek is niet geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, mede door de snelle stroming van de beek en het ontbreken van water- en oeverplanten. De droge delen langs de beek zijn geschikt als winterhabitat voor algemeen voorkomende amfibieën. Tijdens het veldbezoek is op verschillende locaties langs de beek de algemeen voorkomende bruine kikker aangetroffen.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor amfibieën is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.9 Reptielen

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat er geen reptielen zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Oriënterend veldbezoek Damkot, Jammerdal en Willinkbeek
De locaties zijn door het ontbreken van geschikt leefgebied en op basis van verspreiding geen reptielen te verwachten. Deze soorten zijn afhankelijk van kleinschalige structuurrijke en zon beschenen vegetatie, zoals heideterreinen, structuurrijke bosranden en open bossen met een goed ontwikkelde strooisellaag. Deze vegetatietypen komen niet voor op de locaties.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor reptielen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4.10 Vissen

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de beekprik (Andere soort, Wnb) voorkomt in de Willinkbeek. De beekprik is in de directe omgeving van de locaties aangetroffen. De Willinkbeek vormt door de aanwezigheid van grindbanken (paaiplekken) en detritusbanken (opgroeiplaatsen) het leefgebied van de beekprik.

Oriënterend veldonderzoek

Locatie Damkot en oevers Willinkbeek
De Willink is ter plaatse van de werklocaties door de aanwezigheid van met name detritusbanken geschikt als leefgebied voor de beekprik. Vooral de larven kunnen zich over de gehele beek verplaatsen en daarmee ook voorkomen. De larven kunnen zich ook ophouden tussen stenen (stortsteen, puin en staalslakken) en houten beschroeiing langs de beek.

Locatie Jammerdal
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden betreft een maisperceel, er vinden geen werkzaamheden in de Willinkbeek plaats, mogelijke effecten op de beekprik zijn daarom uitgesloten.

Toetsing Wet natuurbescherming
De Willinkbeek vormt het leefgebied van de beekprik, voor locatie Jammerdal zijn effecten op de beekprik uitgesloten. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en in de beek en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voorkomen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding en het dempen van de watergang (locatie Klomp) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbods-bepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

4.11 Ongewervelden

Bronnenonderzoek
Op basis van het bronnenonderzoek blijkt dat de iepenpage, kleine ijsvogelvlinder en bosbeekjuffer voorkomen in of in de directe omgeving van de plangebieden.

Oriënterend veldonderzoek

Locatie Damkot en oevers Willinkbeek
Tijdens het veldbezoek zijn op beide locaties bosbeekjuffers aangetroffen. Op locatie Damkot is ten westen van de Kobstederweg een aantal mannetjes bosbeekjuffers aangetroffen. Ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen bosbeekjuffers aangetroffen. Ter plaatse van de werkzaamheden zijn geen waterplanten aangetroffen die kunnen dienen als ei-afzetplaats voor de bosbeekjuffer. De oever- en bodembekleding kan dienen als schuil- en opwarmplaats voor de larve van de bosbeekjuffer. Deze kunnen zich tussen de stenen ophouden. Omdat larven mobiel zijn en deels ook meestromen, kunnen deze langs grote delen van de Willinkbeek voorkomen. Overal waar obstakels zich in het water bevinden en het water schoon en een hoge zuurstofverzadiging heeft, kunnen larven worden aangetroffen.

Voor het bereiken van de oeverlocaties zal lokaal beplanting (struiken) worden verwijderd. Aantasting van het leefgebied van de kleine ijsvogelsvlinder is, gezien de beperkte omvang, niet te verwachten. Tijdens de uitvoering dient vooral de wilde kamperfoelie (waardplant kleine ijsvogelvlinder) zoveel mogelijk gespaard te worden.

De iepenpage komt vooral voor in en rondom iepen, door de voorgenomen werkzaamheden zullen geen bomen worden gekapt, hiermee wordt voorkomen dat iepen verdwijnen. Effecten op de iepenpage zijn hiermee uitgesloten.

Foto 5 Geschikt leefgebied bosbeekjuffer (Boven Slinge)

Foto 6 Bosbeekjuffer (Boven Slinge)

Locatie Jammerdal
De locatie van de voorgenomen werkzaamheden betreft een maisperceel, er vinden geen werkzaamheden in de Willinkbeek plaats. Mogelijke effecten op de bosbeekjuffer zijn daarom uitgesloten. Er vinden tevens geen werkzaamheden plaats in bos, struweel of in boszomen. Effecten op het leefgebied van beschermde vlinders, zoals kleine ijsvogelvlinder en iepenpage, zijn hiermee uitgesloten.

Toetsing Wet natuurbescherming
Voor locatie Jammerdal vinden geen maatregelen plaats die een effect kunnen hebben op beschermde ongewervelden. In en in de directe omgeving van locatie Damkot en langs de oevers van de Willinkbeek is de bosbeekjuffer aangetroffen. De Willinkbeek ter plaatse van de aanwezige oever- en bodembekleding kunnen geschikt zijn als schuil- / en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood. Hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

5 Natuurbeleidskader

5.1 Provinciaal beleid

· Gelders Natuurnetwerk (GNN, voorheen EHS).

De wettelijke bescherming (Wro) van het GNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het GNN voor provincie Gelderland is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.

De afweging voor ingrepen in het GNN gaat volgens het ‘nee, tenzij-principe’. In de schema op de volgende pagina is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een GNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het GNN uitkomst bieden om projecten in het GNN te realiseren. Het verkennend natuur-onderzoek geeft inzicht in de ligging van GNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In provincie Gelderland is de externe werking van het NNN niet van toepassing.

Een ‘nee, tenzij-toets’ behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

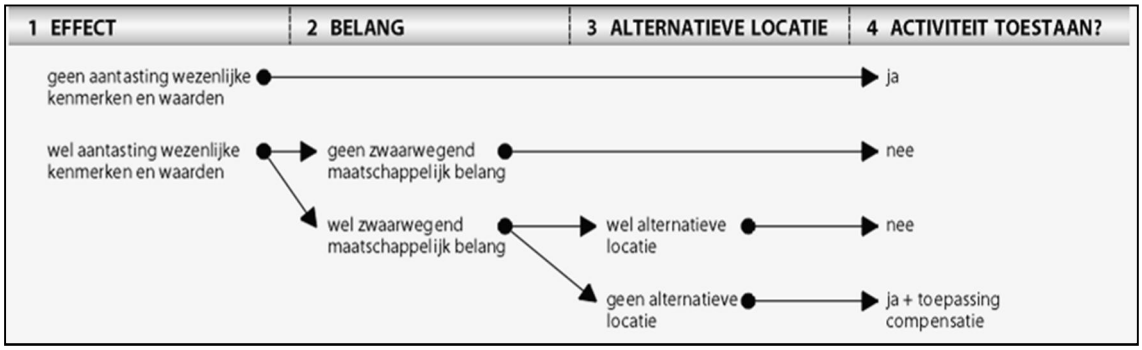

Schema: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

De locaties zijn gelegen in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 5.1).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor – overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels. die garanderen dat het GNN in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzone (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

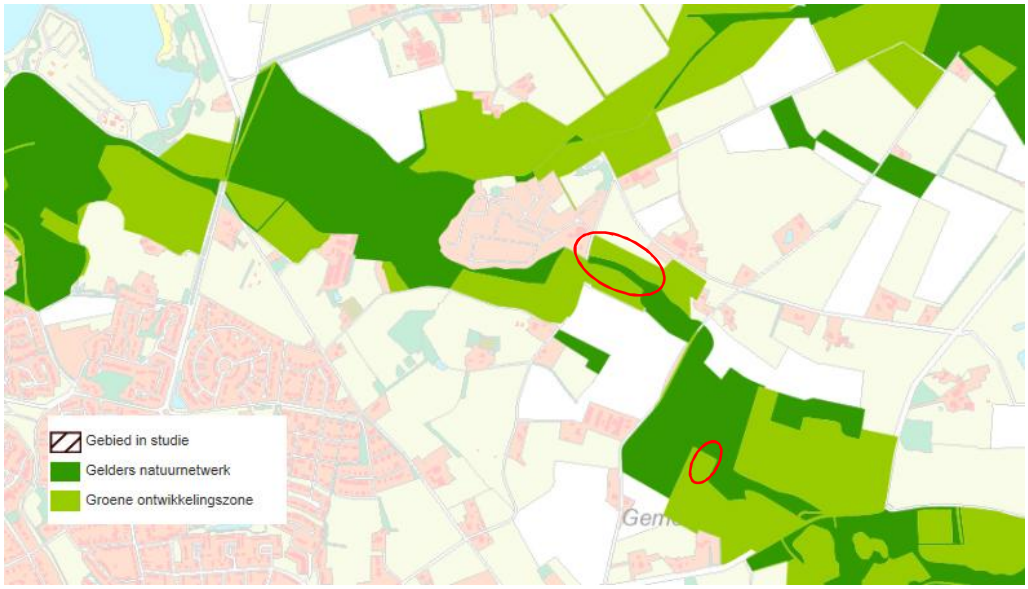

Figuur 5.1 Natuurnetwerk Nederland ten opzichte van het plangebied (rode cirkel).

Analyse en toetsing effecten

De locaties zijn gelegen in een GNN- of GO-gebieden. Op de locaties worden agrarische percelen omgevormd naar natuur en oever- en bodembekleding verwijderd. Deze ontwikkelingen geven invulling aan de doelstelling voor het GNN en leveren uiteindelijk een positieve bijdrage aan het natuurnetwerk in Winterswijk-Oost. In de huidige situatie bestaan de om te vormen percelen uit soort- en structuurarme (agrarische) graslanden. Deze percelen leveren een relatief beperkte bijdrage aan het natuurnetwerk. Met het omvormen van de percelen gaan geen bijzondere natuurwaarden verloren en wordt geen afbreuk gedaan aan de instandhouding van de kernkwaliteiten van het GNN. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is dan ook niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Wet natuurbescherming: gebieden

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden op een afstand van circa 3,7 km en 3,1 km van locatie Damkot en locatie Jammerdal zijn gelegen. De Willinkbeek ter plaatse van de maatregelen is op circa 200 meter gelegen van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Dit betreft Natura 2000-gebied Willinks Weust

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet, ook niet via externe werking. Er is geen nader effectonderzoek noodzakelijk. Er zijn geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen. Er is derhalve geen vergunning ten aanzien van beschermde gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming.

6.2 Wet natuurbescherming: soorten

Er zijn mogelijk beschermde soorten (habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) aanwezig in of nabijheid van het plangebied. Dit betreft vleermuizen, vogels en vissen en ongewervelden.

Vleermuizen

De locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal mede door het aanplanten van bomen en struiken en de herinrichting op locatie Klomp het foerageergebied van vleermuizen worden versterkt. In de te kappen knotwilgen op locatie Klomp zijn geen holtes/scheuren aangetroffen welke geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Beekbegeleidende beplanting wordt gehandhaafd, waardoor effecten op de vliegroutes van vleermuizen zijn hierdoor uitgesloten.

Voor vleermuizen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Vogels

De locaties zijn geschikt voor algemeen voorkomede broedvogels, met name langs de randen zijn geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van bos en struweel. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet aanwezig op de locaties.

Algemeen geldt wel dat het verboden is om broedende vogels opzettelijk te verstoren of nestplaatsen te vernietigen tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Door ruim voor het broedseizoen geschikte nestlocaties ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat er tijdelijk vogels tot broeden komen.

De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecoloog.

Vissen

De Willinkbeek vormt het leefgebied van de beekprik, voor locatie Jammerdal zijn effecten op de beekprik uitgesloten. Voor locatie Damkot worden werkzaamheden in het water uitgevoerd welke mogelijk invloed kunnen hebben op de beekbodem. Doordat de larven zich kunnen ophouden tussen stenen, doodhout en boomwortels langs de oever en zich verplaatsen over grote delen van de beek, kan het voorkomen van de beekprik (larven) ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden niet worden uitgesloten.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding en het dempen van de watergang (locatie Klomp) kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de beekprik verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Ongewervelden
De Willinkbeek vormt het leefgebied van de beschermde bosbeekjuffer (Andere soorten, Wnb). Voor locatie Jammerdal vinden geen maatregelenplaats die een effect kunnen hebben op beschermde ongewervelden. In de directe omgeving van locatie Damkot is de bosbeekjuffer aangetroffen. De Willinkbeek ter plaatse van de aanwezige oever- en bodembekleding kan geschikt zijn als schuil- en opwarmplaats voor de larven van de bosbeekjuffer.

Door het verwijderen van oever- en bodembekleding kan een (essentieel) onderdeel (opgroeiplaats) van de larven van de bosbeekjuffer verloren gaan of dieren worden gedood, hierdoor is er sprake van een overtreding van de verbodsbepaling (artikel 3.10, lid 1) in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Andere soorten
Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is wel van toepassing.

Om mogelijke (tijdelijke) effecten op beschermde soorten (onder andere vogels, vissen, amfibieën) tijdens de uitvoering te voorkomen, dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

6.3 Gelders natuurnetwerk
De locaties zijn gelegen in een GNN- of GO-gebieden. Op de locaties worden agrarische percelen omgevormd naar natuur en oever- en bodembekleding verwijderd. Deze ontwikkelingen geven invulling aan de doelstelling voor het GNN en leveren uiteindelijk een positieve bijdrage aan het natuurnetwerk in Winterswijk-Oost. In de huidige situatie bestaan de om te vormen percelen uit soort- en structuurarme (agrarische) graslanden. Deze percelen leveren een relatief beperkte bijdrage aan het natuurnetwerk. Met het omvormen van de percelen gaan geen bijzondere natuurwaarden verloren en wordt geen afbreuk gedaan aan de instandhouding van de kernkwaliteiten van het GNN. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is dan ook niet noodzakelijk.

6.4 Samenvattende tabel

	Effecten	Nader veldonderzoek	Nader effect onderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Wet natuurbescherming: gebieden	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen
Wet Natuurbescherming: soorten	· Mogelijk vogels en vissen, ongewervelden	· Geen	· Geen	· Ja, broedvogels	· Ja, Vissen en ongewervelden
Natuurnetwerk Nederland	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen	· Geen

** mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen*

Bijlage 1 Overzicht verwijderen oever- en bodembedekking

Blad 5

Blad 2

Blad 1

Blad 4

Blad 3

1.2 Dondergoorweg

1.1 Klomp

2.2 Damkot

2.1 Jammerdal

3.2 Van Eerden-Blekkink

3.1 Aalbrinkstegge

3.3 Willink

4.1 De Roos

0 250 500 750 1000m

Schaal 1:25000

DEFINITIEF

Opdrachtgever

Waterschap Rijn en Ijssel

Project

Herstel 4 beken Wintersswijk Oost

Onderdeel

Overzicht locaties

SWECO

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T06-D1-L01		15-09-2017		

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gez.	Acc.
1	1	1:25.000	A3	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

355954-T06-D1

Zie blad 4
Zie blad 3

locatie: 104
ca 10m3 puin

locatie: 105
ca 40m3 staalslak

locatie: 102
ca 20m3 puin

locatie: 94
ca 20m3 puin

Willinkbeek

Willinkbeek

Lagteweg

Steengroesteweg

Steenovenweg

Rijksweg

Rijksweg A35

Rijksweg A1

Rijksweg A30

Rijksweg A50

Rijksweg A12

Rijksweg A15

Rijksweg A18

Rijksweg A28

Rijksweg A4

Rijksweg A2

Rijksweg A7

Rijksweg A9

Rijksweg A16

Rijksweg A27

Rijksweg A6

Rijksweg A10

Rijksweg A13

Rijksweg A14

Rijksweg A17

Rijksweg A20

Rijksweg A21

Rijksweg A22

Rijksweg A23

Rijksweg A24

Rijksweg A25

Rijksweg A26

Rijksweg A29

Rijksweg A31

Rijksweg A32

Rijksweg A33

Rijksweg A34

Rijksweg A36

Rijksweg A37

Rijksweg A38

Rijksweg A39

Rijksweg A40

Rijksweg A41

Rijksweg A42

Rijksweg A43

Rijksweg A44

Rijksweg A45

Rijksweg A46

Rijksweg A47

Rijksweg A48

Rijksweg A49

Rijksweg A50

Rijksweg A51

Rijksweg A52

Rijksweg A53

Rijksweg A54

Rijksweg A55

Rijksweg A56

Rijksweg A57

Rijksweg A58

Rijksweg A59

Rijksweg A60

Rijksweg A61

Rijksweg A62

Rijksweg A63

Rijksweg A64

Rijksweg A65

Rijksweg A66

Rijksweg A67

Rijksweg A68

Rijksweg A69

Rijksweg A70

Rijksweg A71

Rijksweg A72

Rijksweg A73

Rijksweg A74

Rijksweg A75

Rijksweg A76

Rijksweg A77

Rijksweg A78

Rijksweg A79

Rijksweg A80

Rijksweg A81

Rijksweg A82

Rijksweg A83

Rijksweg A84

Rijksweg A85

Rijksweg A86

Rijksweg A87

Rijksweg A88

Rijksweg A89

Rijksweg A90

Rijksweg A91

Rijksweg A92

Rijksweg A93

Rijksweg A94

Rijksweg A95

Rijksweg A96

Rijksweg A97

Rijksweg A98

Rijksweg A99

Rijksweg A100

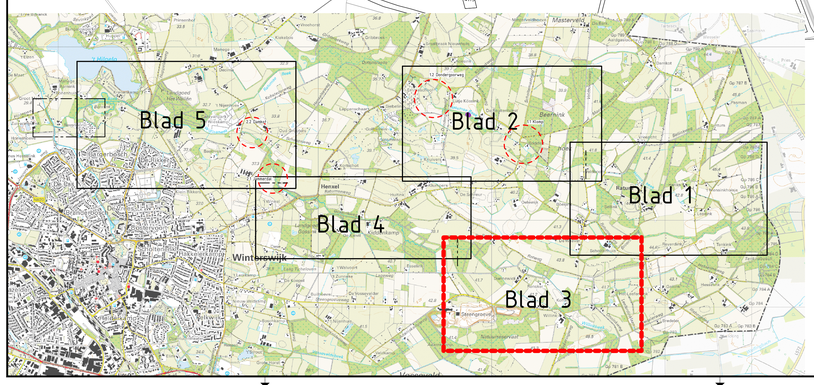

- Verwijderen damwand
- Verwijderen palen
- Verwijderen puin
- Verwijderen staalslak
- Verwijderen staalslak-puin
- Verwijderen stortsteen
- Verwijderen stortsteen-staalslak-worteldoek

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 20 40 60 80m
Schaal 1:2000

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Waterschap Rijn en Ijssel

Project
Herstel 4 beken Winterswijk Oost

Onderdeel
Verwijderen oever- en bodembekleding
Willinkbeek

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T05-D1-L03		15-09-2017	DO	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gec.	Acc.
3	5	1:2000	A0	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V., Alle rechten voorbehouden

SWECO

355954T05D1

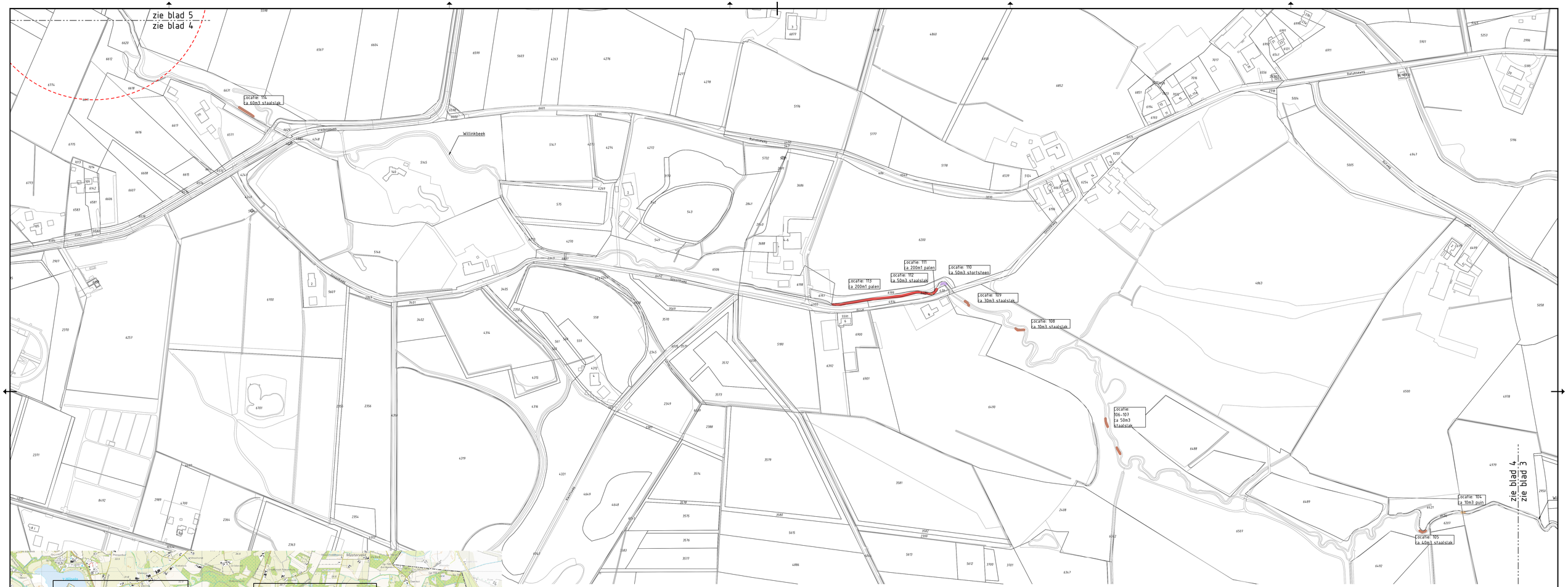

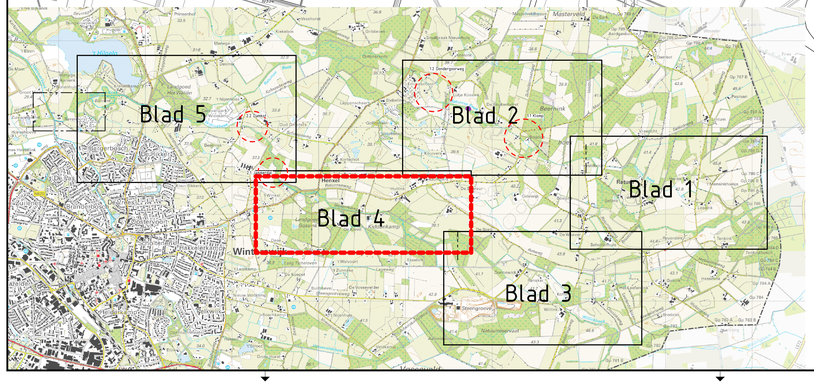

Verwijderen damwand
Verwijderen palen
Verwijderen puin
Verwijderen staalslak
Verwijderen staalslak-puin
Verwijderen stortsteen
Verwijderen stortsteen-staalslak-worteldoek

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 20 40 60 80m
Schaal 1:2000

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Waterschap Rijn en Ijssel

Project
Herstel 4 beken Winterswijk Oost

Onderdeel
Verwijderen oever- en bodembekleding Willinkbeek

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T05-D1-L04		15-09-2017	DO	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gez.	Acc.
4	5	1:2000	A0A1	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

355954-T05-D1

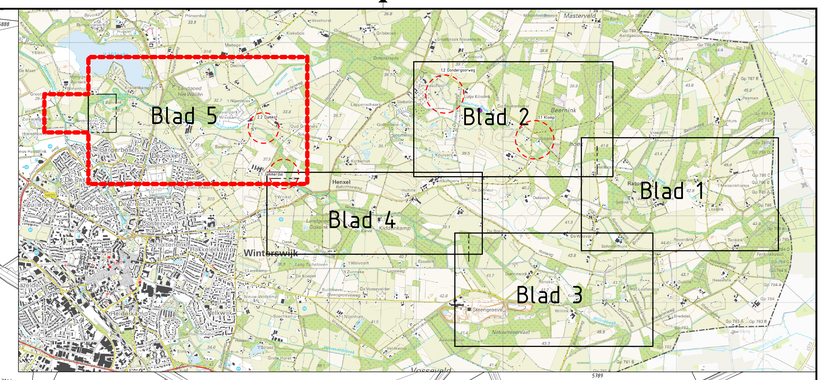

Locatie: 84
ca 20m1 palen

Ratumsebeek

Locatie: 83
ca 10m1 palen

Locatie: 82
ca 10m1 palen

Locatie: 126
ca 25m1 palen

Locatie: 124-125
ca 45m1 palen

Locatie: 123
ca 30m3 staalslak

Willinkbeek

Locatie: 120
ca 5m3 puin

Locatie: 119
ca 100m3 puin

Locatie: 118
ca 30m3 staalslak

Locatie: 116
ca 10m1 damwand

Locatie: 117
ca 30m3 puin

Locatie: 84
ca 20m1 palen

Locatie: 85
ca 40m3 staalslak

Locatie: 86
ca 15m1 palen

Locatie: 88
ca 40m3 stortsteen

2.2 Damkot

2.1 Jammerdal

zie blad 5
zie blad 4

- Verwijderen damwand
- Verwijderen palen
- Verwijderen puin
- Verwijderen staalslak
- Verwijderen staalslak-puin
- Verwijderen stortsteen
- Verwijderen stortsteen-staalslak-worteldoek

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 20 40 60 80m
Schaal 1:2000

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Waterschap Rijn en IJssel

Project
Herstel 4 beken Winterswijk Oost

Onderdeel
Verwijderen oever- en bodembekleding
Willinkbeek

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
355954	355954-T05-D1-L05		15-09-2017	DO	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Ont.	Gec.	Acc.
5	5	1:2000	A0	ARNHEM	E.B	H.S.	T.L.

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V. - Alle rechten voorbehouden

SWECO

355954-T05-D1